

SANCTI BRAULIONIS

CÆSARAUGUSTANI EPISCOPI

EPISTOLÆ.

(Flores., España Sagr. tom. XXX.)

EPISTOLA PRIMA.

EPISCOPI HISPALENSIS AD BRAULIONEM ARCHIDIACONUM.

omine Domini. In Christo charissimo et dilecto fratri Braulioni archidiacono, Isidorus. Non valeo te perfrui oculis carnis, perfruar eloquiis: ut ipsa mihi sit consolatio, inco- litteris cognoscere quem cupio videre. Utrum- vni esset si liceret, sed quia nunc non licet, me de te reficiat, si corporati obtutu non van- pariter essemus, postulavi te, ut mihi de- sextam^a sancti Augustini transmitteres, ut quoquo modo me cognitum ei facias^b. Quis vobis Synonymorum libellum, non quod nulliatis sit, sed quia eum volueris. Com- autem hunc puerum, commendo et memet- , ut ores pro me misero, quia valde langueo et laudibus carnis et culpa mentis. In utraque tuum lum posco, quia per me nihil mereor. De ca- no ut dum vita comite portitori ad nos regredi oportunitas, vestris nobis jubeatis lætificari ia.

EPISTOLA II.

EDEM ISIDORI AD BRAULIONEM ARCHIDIACONUM.

In Christo charissimo et dilectissimo filio Braulioni lacono, Isidorus.

Amici litteras, charissime fili, suscipis, eas oleo amplecti non moreris. Ipsa est enim se- inter absentes consolatio, ut si non est præ- al diligitur, pro eo litteræ amplectentur. Dire- tibi annulum propter nostrum animum, et n pro amicitiarum nostrarum amictu, unde itas hoc traxit vocabulum. Ora igitur pro me. et tibi Dominus ut merear adhuc in vita videre quem inæstificasti abeundo, aliquando iterum es te presentando. Quaternionem regularum

nas magni Augustini opuscula in ista decade erantur, nunc, cum oblitterata est ejusmodi di- s memoria, nec facile est, nec operæ pretium di- , inquit PP. Bollandiani, tom. II Martii, 156. Ego vero non dubito sextam Augustini de- esse Augustinianæ explanationis in Psalmos. n partem, eam nempe quæ complectitur a psal- mique LX. Nam totum Augustini commenta- lu decades fuisse aliquando distributum et idorus in suo prologo ad Psalm. testatur, et t mas. Codices ostendunt. Legito monachorum rogatione S. Mauri præfationem in tom. IV t. Operum.

Mena hæc verba sunt a mente Isidori, et is incepta. Qui enim fieri poterat ut Braulio

PATROL. LXXX

A per Maureanionem primicerium^c direximus. De ca- tero autem opto tuam semper cognoscere salutem, dilectissime mi domine, et charissime filii.

EPISTOLA III

BRAULIONIS EPISCOPI CÆSARAUGUSTANI AD ISIDORUM.

Domino meo et vere domino Christique electo Isidoro episcoporum summo, Braulio servus inutilis sanctorum Dei.

O pie domine et virorum præstantissime, sera est inquisitio, et tarde data mihi scribendi optio, quia peccatis meis ingruentibus non modo sterilitatis vel inopiæ malo, verum etiam luis et hostilitatis, quominus inquirerem, horribili sum præpeditus incursa. Nunc autem et si mille necessitatibus, mille curis attritus, post longum miseræ tempus, veluti ab im- probi soporis, ut ita dixerim, gravedine suscitatus, istius meæ suggestionis affatibus dependere præsumo salutis obsequium, et cordis et corporis humilitate prostratus, imprecans excellentissimam tuæ beatitudinis potestatem, ut peculiarem famulum, quem pio illo sacræ dignationis intuitu semper habuisti susceptum, usque in finem habere jubeas commendatum. Nam et ego (Christus novit) gravi dolore discrucior, quod emenso tempore tam prolixo, vel nunc vestrum non mereor videre conspectum: sed spero in illura qui non obliviscitur misereri, nec repellit in finem, quia exaudiet precem pauperis, et vestro me miserum repræsentabit aspectui. Suggesto sane et omni- moda supplicatione depono, ut librum Etymologia- rum, quem jam, favente Domino, audivimus con- summatum, promissionis vestræ memores servo vestro dirigere jubeatis: quia, ut mihi sum conscius, magna ibi ex parte servi tui postulatione sudasti. Et ideo in me primum existe munificus, sic in sancto- rum cœtibus et felix habearis et primus. Gesta etiam synodi in qua Sintharius examinis vestri igni (etsi

Isidorum cognitum faceret Augustino ante duo pro- pemodum sæcula mortuo? Itaque librariorum incuria perturbatus est sensus; atque paucis litteris mutatis restituendum censeo: *Posco ut quoquo modo mihi cognitam eam facias*, scilicet sextam decadem Augu- tiniani in Psalmos commentarii.

^c Sic Editi quos viderim. Logo tamen *primicerium* aut *primicerium*. De primiceri dignitate mentio fit in conc. Emerit., c. 10 et 14; in Tolet. 13, in subscri- ptionibus, et in Compost. c. 4. Ad hujus officium spectabat oblationes clericis distribuere secundum uniuscujusque dignitatem et virtutem. De primiceria- tu vero videris ipsum Isidorum epist. ad Ludifredum Cordubensem episcopum.

non purificatus, invenitur tamen decoctus) quæso, A ut vestro instinctu a filio vestro Domino rego nobis dirigantur cito. Nam et nostra ejus sic flagitavit gloriam suggestio, quia multum in concilio pro investiganda opus est veritate. De cætero Creatoris altissimi pietatem efflagito, ut coronam beatitudinis vestræ pro integritate fidei et statu Ecclesiæ suæ longo tempore præcipiat conservare, meque inter oblatrantia præsentis mundi varia et innumerabilia discrimina munitum reddat tuæ intercessionis gratia, ac reconditum in gremium memoriæ tuæ, tutum ab omni tempestate peccati oratu vestro efficiat Trinitas sacratissima: *Et manu sua*: Ego servus Domini Braulio Isidoro: in Domino Fruar te, lucerna ardens, et non marcescens.

EPISTOLA IV.

ISIDORI AD BRAULIONEM EPISCOPUM.

Domino meo et Dci servo, Braulioni episcopo, Isidorus.

Quia te incolumem cognovi, gratias Christo egi; et utinam cujus cognovi salutem in hoc corpore aspicerem et visionem! Quid autem mihi evenit pro peccatis meis, manifestabo: quia non fui dignus tua perlegere eloquia, quia statim ut accepi pittacium tuum, puer regius ad me venit, dedi cubiculario meo illud pittacium ^a, et confestim ambulavi ad principem, ut postea perlegerem, et rescriberem. Reversus e palatio regis, non solum scripta tua non inveni, sed etiam quidquid aliud in chartis fuit, perit. Et ideo scit Dominus, luxi meritum meum, quia non perlegi eloquium tuum, sed rogo ut quæcumque occasio venerit, rescribas mihi. Et gratiam verbi tui non auferas, ut quod ex meo delicto perdidit iterum gratia tua recipiam. *Et manu sua*. Ora pro nobis, beatissime domine.

EPISTOLA V.

BRAULIONIS AD ISIDORUM.

Domino meo et vere domino Christique electo Isidoro episcoporum summo Braulio servus inutilis sanctorum Dei.

Solet repleri lætitia homo interior ac spiritualis, cum inquisitione fungitur amantis: ob id velle meum est, mi domine reverentissime, nisi culparum maceria mearum obsistat, et benigne te inquisitionem meam amplecti, et querelarum calumniam patienter accipere. Utrumque enim ago, et officium inquisitionis persolvo, et tibi contra te causarum mearum necessitates dirigo, quod ut benignissime tuo auditui admittas, in ingressu hujus dictationis portuque prostratus peto a culmine vestri apostolatus: et quantum vacillet calumniæ objectio, ubi lacrymarum est intercessio, cum lacrymæ non sint signa calumniæ, tamen sint opto et lacrymabiles calumniæ, et calumniabiles lacrymæ. Sed utrumque pro licentiosa amoris presumptione, non autem pro arrogantia temeritate. Sed jam causam exordiar. Septimum, ni fallor, annum tempora gyraunt ex quo me meministi libros a te

^a Pittacium dicitur scheda seu epistola brevis et modica. Augustinus quoque hac voce usus est serm.

conditos Originum postulasse, et vario diversoque modo præsentem vos me frustratum esse, et absentem nihil inde vos rescripsisse, sed subtili dilatione modo necdum esse perfectos, modo necdum scriptos, modo meas litteras intercidsisse, aliaque multa opposcentes ad hanc usque diem pervenimus, et sine petitionis effectu manemus. Ob hoc et ego veram preces in querelam: ut, quod supplicatione nequivi, vel calumnia lacecendo valeam adipisci. Sæpe namque solet mendico prodesse vociferatio. Quocirca cur, quæso te, mi domine, non tribuas quod rogaris? Unum scias, non dimittam, quasi fingens me nolle negata. Sed quæram, et instanter quæram, quousque aut accipiam, aut eliciam, piissimo Redemptore jubente: *Quærite et invenietis*: et adjiciente: *Pulsate et aperietur vobis*.

B Quæsi, et quæro, etiam pulso. Unde et clamito ut aperias. Nam hujus argumenti me consolatur inventio; quia qui contempsisti postulantiem, exaudies forte calumniantem. Hinc et ego scienti tua ingero; nec jactatione: novi aliquid suggerere insipienti profecto præsumo; nec tamen erubesco imperitus disertissimo loqui apostolici memor præcepti, quo præcipere libenter sufferre insipientem. Quamobrem accipe clamores calumniæ. Cur rogo talentorum distributionem, et cibariorum dispensationem tibi creditam hucusque retentas? Jam solve manum, impertire familiis, ne inopia pereant famis. Nosti quid creditor veniens reposcat a te. Non minuatur tibi quidquid dederis nobis. Memor esto parvis panibus multitudinem satiatam, et superasse reliquias fragmentorum

C magnitudine panum. An putas donum tibi collatum pro te solummodo esse datum? Et vestrum est, et nostrum; commune est, non privatum. Et quis dicere vel insanus præsumat, ut privato tuo gaudeas, qui de communi tantum inculpabiliter gaudere scias? Nam cum Deus tibi œconomiam sui thesauri et divitiarum, salutis, sapientiæ et scientiæ tenere concesserit, cur larga manu non effundis quod dando non minues? An cum in membris superni capituli unusquisque quod non accepit sic in altero possideat ut alteri quod habet possidendum sciat, tu forsitan ideo nobis parcus existis, quia quod mutuo nobis resummas non invenis? Sed si habenti das, tantillæ mercedis fructum reportas. Sin vero non habenti tribuis, præceptis evangelicis satisfacis, ut reddatur tibi in retributione justorum. Proinde et ego remordeor conscientia, eo quod in me communicabile nihil boni sentiam, quoniam jubemur per charitatem servare invicem, et unusquisque quam accipit gratiam in alterutrum illam administrare, sicut boni dispensatores multiformis gratiæ Dei; atque unicuique sicut divisit Deus mensuram fidei in unam compagem membrorum, debet eam cæteris partibus communicare; quia hæc omnia operatur unus atque idem Spiritus dividens singulis prout vult. Sed ad unum ac peculiarem subsidium, quod præmissi, recorro, ad importunitatem scilicet amicam amicitia

destituti, ac nulla membrorum honestorum gratia decorati. Idcirco audi vocem meam tot interjacentibus terris. Redde, redde, quos debes. Nam servus es Christi et Christianorum, ut illic sis major omnium nostrum, et quia nostri causa tibi collatam presentis gratiam, sitientibus animis scientiæque fame cruciatu impertiri non dedigneris. Non sum saltem pes, qui ad injuncta discurrens possim alvo Ecclesiæ, membrorum scilicet iudici, obedientiæ discursu parere, nec principatui capitis imperanti obsequendo placere? Quin et si de inhonestioribus membris me esse sciam, sufficiat quia quæ te constat a capite percepisse; er me est dignum egerere, nec te, me non egerere, quamvis minimum, Christi tamen sanguine retemptum. Nam nec dicit caput pedibus: Non estis mihi necessari, quoniam quæ videntur membra corporis infirmiora esse necessaria sunt, et quæ putantur ignobiliora esse, his honorem abundantiorum circumdamus, et quæ inhonestiora sunt nostra, majorem honestatem habent. Sic itaque Creator noster ac dispensator cuncta dispensat, ut cum in altero alteri dona divina quæ in se non percipit possidenda tribuantur, charitas eumuletur. Denique tunc bene multiformis gratia dispensatur, quando acceptum donum et eis qui hoc non habent creditur, quando propter eum cui impenditur datum putatur. Hoc Apostoli capitulum a nobis in parte præmissum, optime novit prudentia charitatis vestræ huic rei congruere totum, et quidquid summam tetigi, te procul dubio nosse melius latet nullum. Itaque hoc solum superest, quod et magnopere peto, ut præstes postulata, et si non pro me, saltem pro ipsa charitate divinitus impertita. Pro qua jubemur et nosse et præstare omnia, et sine qua nihil sunt omnia. Sed et si qua superflua, si qua negligenter, si qua minus humiliter aut inutiliter potius effudi quam dixi: cuncta, quæso, benigne suscipias, cuncta ignoscas, cuncta ores, ut Deus ignoscat. Ergo et hoc notesco, libros Etymologiarum, quos a te domino meo posco etsi detruncatos corrososque jam a multis haberi sciam: inde rogo ut eos mihi transcriptos, integros, emendatos, et bene coaptatos digneris mittere, ne raptus aviditate in perversum cogar vitia pro virtutibus ab aliis sumere. Ego autem opto, quamvis nullius egeas, et ultroneæ dicuntur putere merces, et dignatio vestræ benignitatis imperet nobis in id quod possumus et valemus, tantum ut obsequio nostro utaris, imo charitate, quæ Deus est, perfruaris. His igitur expletis, erunt mihi quæstiones de sacris divinisque paginis, quarum mihi expositionem cordis vestri lumen aperiret, si tamen et nobis jubes resplendere, et divinæ legis obscura rescrare. Nec si ista quæ peto percepero, de illis silebo, sed viam reseras capiendæ fiduciæ, cum in hac prima fronte non me confoderis, stimulis verecundiæ, et ignaviæ meæ locum dederis veniæ, quod quem diligebas, quamlibet immeritum, non juseris reprobare, quia ignominiosum valde videtur ac vile, si necdum satiatus quis charitate, ab eo quem ama-

bat invenitur secedere. Obsequio autem meæ servitutis dependo jura salutis, et quæso pietatem sanctissimæ vestræ potestatis, ut pro me orare digneris: quatenus quotidie fluctuantem animam in malis tuo intercessu lucreris, et ad portum tranquillitatis æternæ deducas erutam a miseris et a scandalis. Dulce mihi fuit diu ad te loqui, quasi coram positus vultum viderem tuæ faciei, ideo nec verbo-itate cavi et temeritatem fortassis incurri. Sed aut hoc aut aliud agere debui, tantum ut quod noluisi per humilitatem, saltem tribuas per tumultuantem improbitatem. Ecce quantum audaciæ dedit mihi gratia vestræ benevolentiae. Et ideo si quid in hoc displicuerit, sibi imputet quæ tantum amat, ut timorem tollat. Nam perfecta charitas foras mittit timorem. Speciali quoque gratia fretus speciali domino, in quo vires sanctæ Ecclesiæ consistunt, suggero ut quia Eusebius noster metropolitanus decessit, habeas misericordiæ curam. Et hoc filio tuo, nostro domino suggeras ut utilem illi loco præficiat, cujus doctrina et sanctitas cæteris sit vitæ forma. Hunc autem filium præsentem beatissimæ potestati vestræ per omnia commendo, ut tam de his quæ hic suggestimus, quam etiam de his quæ supra questi sumus, eloquio vestro per eum illustrari mereamur.

EPISTOLA VI.

ISIDORI AD BRAULIONEM.

Domino meo et Dei servo Braulioni episcopo, Isidorus.

Tuæ sanctitatis epistolæ me in urbe Toletana invenerunt. Nam permotus fueram causa concilii. Sed quamvis jussio principis in itinere positum remeare me admonisset, ego tamen quia propinquior eram præsentiae ipsius quam regressioni, malui potius cursum itineris non intercludere. Veni ad præsentiam principis, inveni præsentem diaconum tuum: per eum eloquia tua suscipiens, amplexus sum et legi, et de salute tua Deo gratias egi, desiderio omni desiderans, quamvis debilis atque fessus, fiduciam tamen habens per Christum in hac vita videndi te; quia spes non confunditur per charitatem, quæ diffusa est in cordibus nostris. Codicem Etymologiarum cum aliis Codicibus de itinere transmisi, et licet inemendatum præ invaletudine, tamen tibi modo ad emendandum statueram offerre, si ad destinatum concilii locum pervenissem. De constituendo autem episcopo Tarraconensi, non eam quam petisti sententiam Regis, sed tamen et ipse adhuc, ubi certius convertat animum, illi manet incertum. Peti autem, ut pro meis peccatis apud Dominum existens digneris intercessor, ut impetratu tuo deleantur delicta mea, et remittantur facinora. *Item manu sua.* Ora pro nobis, beatissime domine et egregie frater.

EPISTOLA VII.

EJUSDEM ISIDORI AD BRAULIONEM.

Domino meo et Dei servo Braulioni episcopo, Isidorus.

En tibi, sicut pollicitus sum, misi opus de Origine quarundam rerum, ex veteris lectionis recordatione collectum, atque ita in quibusdam locis adnotatum, sicut existat conscriptum stylo majorum

EPISTOLA VIII.

EJUSDEM ISIDORI AD BRAULIONEM.

Domino meo et Dei servo Braulioni episcopo, Isidorus.

Omni desiderio desideravi nunc videre faciem tuam, et utinam aliquando impleret Deus votum meum, antequam moriar. Ad præsens autem deprecor, ut commendes me Deo orationibus tuis, et ut in hac vita spem meam impleat, et in futura beatitudinis tuæ consortium mihi concedat. *Et manu sua.* Ora pro nobis, beatissime domine et frater.

EPISTOLA IX.

BRAULIONIS EPISCOPI AD JACTATUM PRESBYTERUM.

Domno meo Jactato presbytero, Braulio.

Exigere a me, frater beatissime, velle te persentio verbi pastum divini, quod ultra vires meas esse intelligo; devotionem enim tuam eo quam maxime approbo, quo etiam importunitatem tuam nec ibi cohibes ad sancti studii exercitationem ampliandam, tibi manet tibi scientia parum posse invenire quaesita: nam cum quotidie in lege Domini mediteris, et beatissimorum Patrum peritissimorumque revolvās paginas virorum, quid in nobis, aut quantum est, quod aut ipse velis addiscere, aut de quibus contingat tibi sacrum desiderium alere? Sufficit, et valde sufficit, ut amicum tuum legas sanctum Augustinum, ut Hieronymum, ut Hilarium, ut ceteros doctissimos viros, quos et mihi commemorare longum est et te usui habere dubium non est. Eorum te sermo pascat, eorum sententiæ instruant, imo isti cuncta quæ quæris perdoceant, eisque contentus non tram paupertatam nec in propatulo trabas, nec invidentium oculis nudam videndamque exponas. Unum quod aptum mihi, etsi non efficaciter sentio, efficere tamen cupio, ut postulem communis Domini Redemptoris singularem et inexhaustam pietatem, ut tibi nobisque vitam sociā felicitate largiatur, et commoditatem visendi nos tribuere dignetur, quatenus os ad os loquentes et mutuo sermone pascamur, et in Domino optata tranquillitate fruamur. Quod ut tam cito fiat quam volo, te quoque vicissim orare pro me quæso, sed ut puto facile hoc foret, si sanctitas tua, quando Tirassona succedit, ad nos venire delectaretur. De reliquiis vero reverendorum apostolorum, quas a nobis flagitasti vobis debere mitti, fideliter narro, nullius martyrum me ita habere, ut quæ cuius sint possim scire. Præcessorum et dominorum meorum sententia fuit, ut quia passim, aut furtim, aut etiam invitī ipsi et coacti multorum charitate ex his quæ habebant aut dare, aut carere cogebantur, cunctorum notitiæ ne ullius pateret indicium tituli tollerentur, et sub uno conclavi mitterentur. Reservatæ sunt tamen admodum septuaginta, quæ in usu habentur, inter quas eæ quas quæritis minime reperiuntur. Ad summam autem constat, te oppido salutare, et intentissima mente iterum iterumque precari ut pro nobis jubeas

^A Huic et sequentibus epistolis Floresius præponit huic titulum: *Epistola Braulionis antehac inedita,*

A orare. Citatim, ut occurrit, dictavi; vacet negligentia si aliquid præterivi.

EPISTOLA X.

EJUSDEM BRAULIONIS AD JACTATUM PRESBYTERUM.

Sanctissimo et venerabili in Christo fratri Jactato presbytero.

Abstrusum penitus me et prorsus remotum manibus curarum tuæ litteræ in memetipsum reportarunt: affectu enim obruto sollicitudinibus mundi et tempestatibus procellarum, quæ loco quo præsidemus quotidie naufragia obtentant, non sinimur id esse quod esse aut dicimur, aut debemus; sed cum tua me permovit epistola, dorso postposui omnia, et te meque contemplatus nihil medium nisi ipsam dilectionem, quæ est utrorumque creator, sum contuitus, ad quem conversus persolvere grates gestiens nihil dignum potui; tantum reminiscor quia volui, tanto enim tantillus nequit persolvere munus. Ipse enim tuam excitavit conscientiam, ut in me se præberet sollicita, quocirca, si debitæ illi inexplicabiles sunt gratiæ in te eas convertens, quæso, ut expleant officia et redhibitionis et devotionis.

Nam quibus te questus es angustiis coarctari, idem ipsis et quasi e vestigio porrectis fateor me angī, et mecummet causari cur tanto distent intervallo, quorum est una dilectio, et habeant quibus carere cupiant, et careant quos habere cupiant; sed rursus video non hic esse patriam pioram, et ideo esse discretos in regione mortalium, ut sint concreti in terra vivorum; nam sufficiat peregrinis indisruptum habere vinculum charitatis, ac per hoc consolari in eo, et mente servire legi illius qui vere charitas est, carne autem a charis abjungī, ut sit carentibus charis ipsa charitas dulcis per quam absentium memoria dulcescit. Tu autem si vehementer amares, moras rumperes, iter arriperes, ad me venires, et non obsisteret longitudo, non quælibet necessitatis occasio. Sed quasi quibusdam calcaribus promove te, stimulisque confodi animum, et suscita in eo vim amoris ignemque dilectionis, ut ardeat, et aqua multa exstingui non queat. Quorsum ista locutus? Videlicet quia venisti Tirasonam; et pene sæpe moraris, et nos videre contemnis. Agnosce culpam, si vis ut tibi ignoscam, et indagine studioso da opportunitatem, qua debeas prima post Pascha te nobis exhibere.

D Ego vero saluto in Domino Jesu Christo multimodo affectu, et multiplici veneratione, multifarieque et oppido petens, ut me Creatori meo promptissima oratione tua commendes. Christi autem Dei nostri omnipotentia in te augeat, et auctam perficiat, et perfectam conservet suam gratiam.

Direxisti nobis quod in sacramento offertur corporis Christi; remisimus vobis quod in ejusdem Domini mysterio sanguinem præfigurat, vini metra videlicet duo: direximus et metrum olei, et modium oliuæ in gemino charitatis præcepto; aliud nimirum quo Dei, et aliud quo proximi dilectio signatur. *Dat et novissime in pervetusto codice Gothico sanctæ ecclesiæ Legionensis repertæ. EBIT.*

mascinæ modium unum, de quo non invenio quod dicam, nisi forsitan id quod nato Domino virtus civitatis illius, unde hoc genus pomi ortum est, offerenda promittitur. Hoc est aurum quod a magis oblatum sanctum refert Evangelium.

EPISTOLA XI.

EJUSDEM BRAULIONIS AD TAJUM PRESBYTERUM.

Domino meo Tajo presbytero Braulio.

Salvo mentis quateris, et procellosis tempestatibus impatientiæ jactaris, ita ut æquum sit dicere: Modicæ patientiæ; quare turbaris? Atque utinam ita movereris ut ad humilitatem confugeris, et non ad convicia et ad contumelias te converteres. Nam crede pro certo, eoram Deo enim loquor, me causa joci et non tui vituperii, quod etiam ipsa facetiositate facile est posse videre, de illo asino in litteris meis conscripsisse in quo te ascendere hortavi. Tu e contra velut graculus Æsopius superbia tumidus in camelo me jvasisti ascendere, et caput cavere ne in fores ecclesiæ impingerem, minus quidem prudenter, sed nec satis eleganter ista profudisti, deterius quidem cæteris præmissis nesciens, quia caput nostrum, quod est Christus, non impingit in fores Ecclesiæ, forte in Synagoga Satanæ; et ideo non nobis videtur contumelia in verbo, sed in sensu, nec nescientiam usquequaque culpamus, sed animum tuum humilliolem esse volumus, nam virum humilem patientia ostendit injuriæ, quæ quanta in te sit hac didici occasione. Nam quid dicam de cæteris quæ scripsisti, cum dum niteris objecta purgare, non cessas purgata sordidare, quæ si velim, ut sunt reprehensione digna, redarguere, nec difficultas officiebat, nec labor contradicebat, cum nil aliud esset objecta destruere quam e regione per antitheta ea ipsa opposere; sed ne faciat longas fabula nostra moras, dominum Leonem habeo in testem qua tibi scripserrim mente, sed et te ipsum, etsi ingratum et invitum, dum et dicis te sermone nostro læsum, et tamen pertinere tibi consistis hoc ipsum ad profectum.

Sed ne in multiloquio offendamus amicum, breviter apud te habes fixum me posse remordere si velim, posse genuinum læsus infligere: quia et nos juxta Flaccum didicimus litterulas, et sæpe manum ferulæ subtraximus, et de nobis dici potest: Fenum habet in cornu, longe fuge; imo illud Virgilianum ^a:

Et nos tela, pater, ferrumque haud debile dextra
Spargimus, et nostro sequitur de vulnere sanguis.

Nam paradigma tuum illud in armatura compositum quam mihi erat pervium et pede, ut aiunt, continere, excepto illud pace Gregorii quod peculatum imo corruptum vidi. Sed dum studemus et charitati servire, et te non amittere, omittimus cuncta, nec aliquid risu dignum inserimus, ne habeat ingratos fabula nostra jocos, secundum Ovidium, ac secundum Appium caninam videamur exercere facundiam:

^a Hic Virgilianus versus, qui ex Æneid. xii sumptus est, admodum vitiose legitur in ms.; habet enim: *Et nos tela pariter ferrumque aut debile dextra.*

sed ut dixi, sprete his, officii nostri functionem exequentes, et Magistri Domini Christi humilitatem tenentes, magis volumus sequi eum qui ait: Dorsum meum posui ad flagella, et maxillas meas ad palmas. Qui cum malediceretur, non remaledicebat; cum patretur, non comminabatur: quocirca et nos, dilectissime, spernamus illa, et hæc tam dulcia sequamur exempla: abjiciamus rancores, qui veniunt per diversas suspensiones, nam scit Dominus aliqua quæ litteris tuis mihi scripsisti me nec suspicasse, nec eo sensu dictasse quo te video illa intellexisse; aliqua autem data venia non satis video tibi patuisse, nam alia te mihi non illa respondisse. Sed quia seu error, seu suspicio ab inimico nobis ingeritur, communiter eum rejicientes simus in Christo, et in unanimitate dilectionis permanentes, hoc est, quod magis magisque opto. Cæterum si Deo meo placuerit tibi ibo, et quæcumque non secus quam volvi dixi, puto me a te cito veniam consequi. Interim tu sprevisi charitatem in tantum, ut indignatione motus petitioni tuæ effectum ipse tribueres. Ego autem non solum injuriis tuis non moveor, sed blande quæ scripsisti recipio, et tibi, si quod offendi, veniam peto, ac ut me magis magisque diligas, opto, memor quia Christiani sumus, et dispendia animarum nostrarum pertimescere non amare debemus. Ecce si ante tibi fuit motus, modo sit modus: et cui potius placent vina quam verba, caveat vina, ne eum offendant verba. En dum urceum fingere volo, ut ait Terentius, amphoram finxit manus. Nam brevem schedulam scribere cogitaveram, sed pene proliza evasit epistola; tu vero pro epistola testamentum direxisti, quod forte nisi post mortem tuam firmetur, nam modo legitime reseratum non est. Vale, dilectissime, et mihi a charitate diligende, et da veniam quia dum de amore tuo præsumo, etiam superflue tibi scribo.

EPISTOLA XII.

EJUSDEM BRAULIONIS AD FLORIDIUM ARCHIDIACONUM.

Domino meo Floridio archidiacono, Braulio servus inutilis sanctorum Dei.

Fideliter fateor, dilecte filii, me tuas litteras inter anxietatum curas et occupationes detentum variis suscepi, ut liberit quidem tuam cognoscere salutem, non tamen ad ea quæ petisti celeriter respondere; ne aut tumultuario sermone quæ petebas effunderem, non scribentis maturitate, sed dictationis temeritate, aut certe non cuncta explerem quæ de his rebus necessaria sunt exponere, quæ si minus quam decet dicantur, non in doctrinam sed in casum vertuntur. Incidit enim tempus difficillimum, quando mihi tacere melius quam loqui fuit, ^b ita ut studiosorum studia cessarent, quanto magis pigritiantium, dum nobis potius impendat salutis necessitatem vitæ compendia cogitare, quam juxta Appium caninam facundiam exercere.

^b Ex ep. Hieronymi ad Aug., quæ est inter Augustinianas, 172; ista verba huc relata sunt a Braulione.

Itaque quanquam res sensui tuo aptas a me petieris tibi dirigendas, tamen, quia impeditum me diversarum causarum tempus invenit, ut præmisi, melius fuit veniam a te petere quam voluntati non plene satisfacere. Quapropter petens veniam rogo, ut pro nobis orationem ante Dominum fundas, quatenus intercessu tuo sit venia peccato meo. Porro si me Deus fecerit te videre, melius os ad os quæ petis tradam, quam absens scribam.

Denique nisi quispiam prius numeros illos in Græcitate scierit, facile hoc intelligere non poterit duntaxat, cum aliter sint in Græco, atque aliter in Latino, et prolixitas tanti operis pene libri magnitudinem, non epistolam flagitet, ut et clarius dici possit, et nihil debeat prætermitti: sed, ut dixi, præens præenti facilius tradi potest; nam habet nescio quid latentis energiae viva vox, et in aure transfusa fortius sonat, dum et is qui audit, ubi non ita sentit, aperit, et qui ostendit, ubi enucleatius immoretur, scit; siquidem malle pro angustia temporis, secundum Apostolum qui ait: Quoniam tempus breve est; charitati potius operam dare, quæ ædificat, quam scientiæ, quæ difficile est ut non aut inflet, aut non pateat invidiæ. Verumtamen quoniam te sentio ardentem velle exercere ingenium, morigerabor tibi, et forinabo hanc epistolam ne infirmam dimittam. Jam tuum erit acutia qua vales, ingenio quo polles, aut ista scienter adire, aut exponendum me expectare.

De cætero salutem impensissime persolvo, et profusissime flagito ut nactis opportunitatibus me reficias affatibus.

EPISTOLA XIII

EJUSDEM BRAULIONIS AD FRUNIMIANUM PRESBYTERUM ET ABBATEM.

Domino meo Frunimiano presbytero et abbati, Braulio servus inutilis sanctorum D. i.

Non dissimili contritione afficior, dum vestram tristitiam temptationibus imminentibus esse cognosco, sed quid in talibus actionibus agendum sit, melius vestra prudentia novit quam sermo noster suggerere possit. Optime nosti, domine, vitam monasticam non egere poenitentia, dum ita sit humilitati et quotidianis tristitiis apta, ut in omni cursu vitæ illius poenitudine non habeatur aliena, sed et melius prospicias, si mercedem tanto tempore conquistam pro tua quiete non amittis, ne dum augere meritum vis, profligatum disperdere videaris. Grave est etenim, ut curam fratrum spernas, imo charitatem delectantium præesse te vilipendas. Nam de eo quod ortum est, ego suadeo et suggero ut tu temporibus tuis illa agas unde scandalum non habeas, et tranquillitatem tanto tempore conquistam perturbari non sinas. Quapropter expedit ut in vita tua, unde tibi ratio ante Deum constabit, curam fratrum non abjicias, et non illis præponas quem nolunt, ut scandalum caveas, ut sit in diebus tuis pax, et fructus doctrinæ atque operis. Postea autem quid sit futurum ne cogitaveris, cum Rector universitatis, prout disposuerit, congregationem illam gubernabit.

A Nam fateor, mi domine, non parum stupere in tantum scandalorum quacunque occasione nascentium adversitate ita turbari, ut ab actione senioratus tui optes discedere, et malle in silentio vitam degere quam in his quæ tibi commissa sunt permanere; et unde erit beata perseverantia, si defuerit patientia? Nam memor es Apostoli dicentis: Quoniam tribulatio patientiam operatur. Sed et illud: Omnes qui pie volunt vivere in Christo Jesu, persecutionem patientur; quæ non in eo tantum est quod in confessione nominis christiani ferro aut ignibus, aut diverso genere poenarum peragitur, sed et dissimilitudines morum et contumaciæ inobedientium, et malignarum tela linguarum, et diversæ tentationes in hoc genere continentur persecutionum, nam nulla negotia sine periculis exstant. Sed quis inter fluctus navem dirigit, si gubernator abscedit? Quis a lupis oves custodiet, si pastor non vigilet? vel quis latronem expellet, si speculatorem a conspectu explorationis quies abducit? Permanendum est in opere credito, et in labore suscepto; tenenda est justitia, et præstanda clementia: odio habenda sunt peccata, non homines; tolerantur infirmi, corrigantur tumidi; etsi ultra quam possumus ingruerit tribulatio, non expavescamus quasi propriis viribus resistendo, sed oremus cum Apostolo, ut faciat Deus cum tentatione proventum, ut sustinere possimus, cum et fortitudo nostra et consilium sit Christus, sine quo nihil possumus, et cum quo cuncta possumus. Ecce verbosus sum, dum ad interroganda respondere cupio; sed ut et de eo quod præmisi aliqua dicam, melius ipse, domine, nosti, invitis neminem debere præponi, ne aut contemnatur, aut odiatur, et fiant minus religiosi subditi, dum student vacare contentioni. Quia qui suscipiunt quem nolunt, non ei ut debent obediunt, et oriuntur per inobedientiam scandalum, et amittitur propositum; sed hæc omnia temperare est prudentiæ vestræ, et illis dulcedinem charitatis afferre, et futura in spe Dei ponere, et ipsi ut placet debite [*Ms.*, debeat] ordinare qualiter et vos quietam vitam peragere, et illi possint temporibus vestris devotissime Deo servire: nam non possunt habere obedientiam, si fuerint provocati ad contumaciam, et erit calamitas detestanda si, cum futuris providere volumus, in præsentibus subjectionis ordinem perturbemus.

Ea vero quæ mihi direxistis omnia suscepti, pro omnibus gratias egi et adhuc agere non cessavi, sed Christum Deum deprecor, qui vitam et culmen beatitudinis vestræ, pro meo remedio et intercessione, apud Dominum sua et conservet et perorret clementia.

Quia me ego imparem sentio respondere meritum ad tanta beneficia, interea precor ut ores pro me tuo servo, nam nec à nobis vacant tentationes, et diversis affligimur malis: unde quæso ut orationis tuæ operam fulcias, ne naufragio collisum condoleas.

EPISTOLA XIV.

EJUSDEM BRAULIONIS AD FRUNIMIANUM PRESBYTERUM
ET ABBATEM.

Domino meo Frunimiano presbytero et abbati,
Braulio.

Membrana nec nobis sufficiunt, et ideo ad dirigendum vobis deficiunt, sed pretium direximus unde, si jusseritis, comparare possitis. Istum Apostoli commentarium, quem direximus, diligenter legite prius, et in ordine constituite, et quia diversorum opiniones etiam ad aurem habet conscriptas, unumquodque ut fidei catholicæ congruum esse perspicitis, et ordo se afferet, in corpore contextite, et ita diligenter conscribite, ut per singula capita commenta sequantur, et non per paginas divisum ipsum opus habeatur sicut istud est, ut iterum nos de vobis debeamus nobis retro scribere. Tu autem, domine, more tuo ea quæ optime nosti a nobis petis scire, et dum humilitatem tuam insinuas, nostram nescientiam probas.

Sed quæso ut si quid in hoc negligenter dixerò, ad te respiciat causa, quia ultra jubes quærere quam dedisti, et magis vis exigere quam informasti.

Consulis enim, utrum sexta feria Paschæ per lectiones singulas *Amen* responderi debeat, vel consuetudo decantari *Gloria*, quod neque apud nos fit, neque ubicunque fieri vidimus, nec apud præstantissimæ memoriæ dominum meum Isidorum, denique nec Toletum quidem, vel Gerundam. Romæ autem, ut aiunt, nullum eo die celebratur officium: credo equidem quod non alia causa, nisi ut passionis Domini semper innovetur memoria, et tristitia vera animæ in corpore ejus ipsius temporis significatione monstratur; aut forte, ut Apostolorum perturbatio eadem die deserto officio ostendatur; imo quia forte Ecclesia ab ea die in Petro sumens exordium a mœnore iuitium cepit, ut gaudium in resurrectione metat.

An quia omnis Christianus ad instar Christi pie in hac vita degens per vias pervenit ad regnum Dei tribulationes, ideo hæc admonitio tristitiarum redi-viva anni conversione in Christo nobis significatur, ut Christus procul dubio imitetur?

Sed et ob hoc mihi videtur illius noctis instituta mœstitia, et ut ab Ecclesia, quæ adhuc in hoc mundo visibilis est, ea quæ corporaliter in Christo gesta sunt visibiliter impleantur; nam sicut resurrectio Domini simpla in lætitiâ, ita nostra dupla, et in præsentem, scilicet, et in futuro sæculo, significatur in Pascha, et ideo necesse est, ut illa die præmittatur mœror, quasi præsentis vitæ forma, et sumatur gaudium in Redemptoris nostri resurrectione gloriosa.

Ecce quæ sensi, citatim, ut occurrit, quanta potui brevitate, suggessi. Vestrum est inde si quid melius probaveritis eligere, atque si qua offenderint, vestro iudicio aut corrigere, aut amputare.

De vestiendo autem altari, seu vela mittenda hoc

• Ms., regionem beatam.

A usus habet Ecclesiarum, ut jam declinante in vespere die ornentur ecclesia, et lumen verum ab inferis resurgens cum apparatu suscipiatur, quia et illæ virgines quæ lampades suas coaptaverunt, in resurrectionis claritate sponsi præstolarunt adventum; unde ipsa nocte eo usque celebrantur festa, quoadusque nox transeat media, qua hora et nos credimus resurrecturos, et Dominum vivos et mortuos iudicaturum, hoc eoim sequetur in membris quod præcessit in capite.

De cætero obsequia servitutis meæ devotus dependo, et me in vitæ hujus tempestate fluctuantem salvandum tui orationibus committo, si forte respiciat Dominus de cœlis, et mihi ignoscat, et his quibus indigni præsidemus misericordiam concedat.

EPISTOLA XV.

EJUSDEM BRAULIONIS AD BASILLAM GERMANAM SUAM.

Dominæ meæ et dilectissimæ in Christo filiæ Basillæ, Braulio servus inutilis sanctorum Dei.

Inter horribilis nuntii procellas vexatus cogor tuis litteris respondere inquisitus, et quid primum debeam assumere, satagit animus; utrum mœrores meos indicare, an tibi consolationem adhibere; vel si commodum sit præsentem salutem intimare, si tamen salus dicenda est vita mœroribus afflicta. Nam ecce quotidie migrant ab Ecclesia boni, et augentur quotidie mali, quorum non minus nos illorum defectus quam istorum contristat successus: et quidem prohibemur ab Apostolo mortuos nostros lugere, sed quis non luget quando bono caret præsentem? Nam ipse Vas electionis gaudet quod Epaphras sibi fuerit restitutus de viciniis mortis: in quo utique sicut gaudium de restitutione, ita procul dubio habere debuit mœstitiam de ejus decessione. Spe enim erigimur, dum fidelibus vitam in melius mutari non dubitamus, et apud Deum fortiores intercessores illos habemus quorum hic ad præsens desolatio ne destituimur; sed nescio quomodo, inter præcepta consolationum et spem resurrectionis, quamvis credulam mentem desiderii frangit affectus. Sed ubi non reperitur quo evadatur alius portus, hunc ipsum amplectere debemus totis viribus. Quoniam in illo qui justificat impios, et resuscitat mortuos, spes non confundit, quia credimus nos cum his qui jam dormierunt in regione beata futuros.

Non est siquidem optimus consolator quem proprii vincunt gemitus, et quem a verbis lacrymæ aut singultus excludunt. Nam ecce mœrentem mœrens ipse consolari dum cupio, volvuntur per ora lacrymæ, et obfirmato animo non queo dissimulare quod patior: sed quid agimus, quoniam hæc sors post peccatum mortalitatis nostræ una est una sententia. Pius et impius, justus et sceleratus, probus et nequam rapitur; sed non posthac una sententia, una cohabitatione sanctus et damnatus detinetur. Ob hoc toleremus amaritudines vitæ præsentis, patienter expectantes quod quandoque futuri sumus, et gaudemus in Domino de spe vitæ felicis, orantes pariter et præ-

caute ut tam charis præmissis quam nobis subsequen-
tibus et placatus ubique occurrat, et non districtio-
nis suæ iudicio nos usquequaque discutiat; sed superexal-
tet misericordia iudicium et consueta pietate, dum illi
beneplacitum fuerit, in refrigerio promptuarii sui
nos dignetur adunare.

Hac spe animemur, hoc affectu illi serviamus, et
in invicem in illo et affectum dilectionis et remedium
consolationis habeamus. Te autem quam maxime,
domina filia Germana, exhortans precor ut non so-
lum tibi, sed omnibus quibus recessus tanti viri
mœrorem attulit, tam prudenter modum consola-
tionis adhibeas, ut illum expectare videamini, non
amissæ, nec doleatis quod tali tutore carueritis,
sed gaudeatis quod talem habueritis.

De cætero omnes pari affectu saluto; omnes pari
supplicatione deprecor ut et pro me oretis, et tristi-
tiam quæ accidit æquanimitate temperetis: non sum
ignarus quantum vobis attulerit lamentum hujus
nuntii malum.

EPISTOLA XVI.

EJUSDEM BRAULIONIS AD APICELLAM.

Dominae et in Christo filiae Apicellæ, Braulio ser-
vus inutilis sanctorum Dei.

Siquidem alii fuerat hic Codex conscriptus, tamen
quia petitionem vestram offendere non potuimus,
vobis eum misimus. Credo enim superno nutu hoc
contigisse, ut alii præparatus vobis esset collatus:
habes enim tibi sanctum Tobiam, cujus amissio oculo-
rum consoletur animum tuum super amissum vi-
rum: habes et Judith, quæ in viduitate ornata vidui-
tatem tuam doceat virtutibus esse compositam, atque
mortificatum in corpore tuo eum in cuius typo Ho-
lofernes præcessit, ut benedictionem genitricis fideique
tuæ consequaris, et in futura posteritate in nomen
memoriamque perpetuam benedicta habearis. Vale
in Domino, et nostri memor pro nobis orare di-
gnare.

EPISTOLA XVII.

EJUSDEM BRAULIONIS AD WILIGILDUM EPISCOPUM.

Domno beatissimo, et in Christi membris vene-
rando, atque omni dilectione amplectendo domino
in Christo meo Wiligildo episcopo, Braulio servus
inutilis sanctorum Dei.

Non sum ignarus me contra Patrum sanctiones et
decreta canonum egisse, cum monachum vestrum
de asylo monasterii me scio et subdiaconum et dia-
conum sacrasse: quia quanquam Ecclesia Christi
toto orbe terrarum diffusa in universitate catholica
habeatur una, tamen cum rectoribus suis innititur
atque præsulibus gubernatur, et divisa in privilegiis,
et una habetur in compage credulitatis, ac per hoc
sentio me ordinem excessisse; unde in prima fronte
hujus epistolæ hoc studii ponere, ut falso errore
compendiosius perciperem indulgentiam veniæ. Nam
cum hæc ipsa recogito quod quamvis diversitate re-
ctorum in multis partiatur ordinatio ecclesiarum,
tamen cum unam eam esse procul dubio meminimus,
spe charitatis animamur quæ nos compulit et de vo-

bis tanta præsumere, et ordinem pene postponere;
quia charitas, ut ait quidam Patrum, ordinem nescit;
et Apostolus: Charitas non querit quæ sua sunt,
ac sic cum ego vestra præsumpsi, non mea quæsi,
quod et vos facere credidi, si tamen, huic vos pe-
percisse didicerim, et ideo in hunc famulum vestrum
ordinationem dedi, non tamen sine testificatione et
inquisitione ipsius vitæ; unde rogo ut tam mihi
quam ei ignoscatis, ut si a districtiois vestræ sen-
tentia tam longinquus terrarum me situs immunem
reddit, hinc saltem benignitatem ostendatis, cum
isti præsentis pietatis et bonitatis intuitu pro me re-
mittitis: quod si obtineo, quæso ut gradus a me sus-
ceptos, imo per manus pusillitatis meæ acceptos,
eum habere permittatis, et pro parvitas meæ infelicitate
Christo Domino indesinenter supplicetis, quatenus non solum a vobis veniam percepisse me
sentiam, sed etiam vestræ orationis ope suffultus
adjuvari me in hujus vitæ mortalitate a Domino
manifestis indicibus teneam.

Salutem autem religiosa humilitate et devotis-
sima servitute vestræ beatitudini persolvens quæso,
ut, nactis occasionibus, vestris merear illustrari ap-
cibus. Hæc et Ayulfo presbytero et abbati.

EPISTOLA XVIII.

EJUSDEM BRAULIONIS AD CONSANGUINEAM SUAM POMPO-
NIAM ABBATISSAM.

Dominae et in Christo filiae Pomponiæ abbatissæ,
Braulio servus inutilis sanctorum Dei.

Uno vulnere confossus et multo dolore excruciatu-
rum, cum linguæ officium non sineret exercere amaritu-
dinis vinculum, et magis liberet flere quam loqui,
ecce alia afflictio super afflictionem venit, et con-
tritio super contritionem irruit, quomodo si quis
fugiat a facie leonis, et occurrat ei ursus; aut a per-
cussu scorpionis ejulanti adjiciatur morsus colubri:
ita me sentio usquequaque dejectum et contritionis
miseria afflictum. Fateor enim, mi domina, quoties-
cunque volui aliquid tibi de transitu sanctæ memo-
riæ germanæ tuæ domnæ Bassillæ scribere, toties
amaritudine affectus, et animæ stuporem et sensus
hebetudinem et linguæ incurri torporam, quia occu-
patus luctu, in funere mente versabar: sed dum in
temporis prolixitate cum doloris mei revelatione
vellem proferre sermonem, rursus geminato malo
perculsus in lacrymis contabesco; id est, reverendæ
memoriæ domini mei Nunniti episcopi exitus mihi
existit exitiosus. Unde compressus quantulacunque
emitto verba et gemitus. O quantum in his duobus
nostris bonum perdidimus temporibus! quod lumen
veritatis! quod exemplum bonæ actionis! quantum-
que intercessum pro piaculis nostris! Ubi nunc præ-
sidium nostrum quod in illis fuit apud Deum? Ubi
miserorum refugium? Ubi susceptio peregrinorum?
Vel ubi monachorum et monacharum refrigerium?
Vides tu procul dubio quid tangam, et quid explicare
non valeam: affectum tantum ostendo, nam bonum
eorum dicere nec incipio, sciens quia etiam si esset
mihi sermonis copia et linguæ gratia cum ingenii

memoria, inexplicabile mihi fore existimaveram eorum refricare sanctissima gesta: sed tantum, ut dixi, demonstro quid mœrçar, et quantum mœroris in me patiar.

Væ vae præsentis vitæ, quam decet potius flere quam amplectere, odire quam amare. Transeunt bona, succedunt mala, et assiduo cursu transimus: et nos, nescio qua ebrietate mētis, permansuros putamus; insensibiliter enim fugiunt tempora, et mors propinquat futura et nobis spes præsentium imaginatur gaudia temporum. Felices quorum lætitia Deus et gaudium de beatitudine est futurorum, quorum cruciatus cum Christo et opprobria in crucis ejus vexillo, ut in æterno recondantur triumpho; ergo in illo noster omnis dirigatur affectus, ibi omnis extendatur servitus, ut ab ipso sit interior homo noster consolatus, qui pro nobis est passus, et nos nunquam et nusquam relinquat solos.

Quapropter adhibe animæ tuæ solamen sanctarum Scripturarum meditatione, et per te consolentur sorores cæteræ, simulque dignamini orare ut mihi per orationis vestræ præsidia dirigat omnipotentia divina inter vitæ præsentis naufragia, variaque discrimina pietatis suæ suffragia, quatenus merear vestro interventu, omnipotentis vobiscum potiri præsentia in æterna vita.

Saluto omnes qui tecum Christi Domini mancipantur servitio, teque præ cæteris singulari pietate salutans peto, ut sicut Illius circa me boni studii pensereras dilectionem, ita tuum in me conteras sanctum amorem: nihil enim extraneum facis, si me diligis, cujus et qualitatem nosti mentis, et quem consortem habes sanguinis. Explicit

EPISTOLA XIX.

EJUSDEM BRAULIONIS AD HOJONEM ET EUTROCIAM.

Dominiis et filiis meis Hojoni et Eutrociæ Braulio.

Scio, scio non esse optimum consolatorem qui indigeat consolatore, et non relevare luctum alterius quem proprii vincunt gemitus. Sed tamen quia peccante homine hæc lex mundo data est, et ista sententia Dei est, ut quotquot hominum nativitas in lucem producit mors amara occidat, necesse est ut tam mihi quam vobis hoc ad solatium occurrat, scilicet, quia in funere Hugnanis nostri nec primi ista nec novissimi sustinemus. Sed et ut aliquid de altioribus et melioribus rebus ad memoriam reducamus, spes omnium credentium Christus excedentes a mundo dormientes vocat, non mortuos, dicens: Lazarus amicus noster dormit. Sed et sanctus Apostolus non vult nos contristari de dormientibus, ac per hoc si fides nostra hoc habet, quia omnes credentes in Christo secundum vocem evangelicam non morientur in æternum; fide scimus quia nec ille mortuus est, nec nos moriemur. Quoniam ipse Dominus in jussu et in voce archangeli, et in tuba Dei descendet de caelo, et mortui qui in eo sunt resurgent. Spes ergo nos resurrectionis animet, quoniam quos hic amittimus illic revidebimus; tantum est ut in eo bene credamus, ut acceptis, scilicet ejus parentes apud quem est sum-

ma virtutis suscitare facilius mortuos quam nobis somno deditos.

Ecce ista dicimus, et tamen affectu nescio quo in lacrymis retrahimur, et credulam mentem desiderii frangit affectus. Heu! miserabilis humana conditio, et sine Christo vanum omne quod vivimus. O mors, que conjunctos dividis, et amicitia sociatos dura et crudelis dissocias! jam jam contractæ sunt vires tuæ. Jam contritum est impium jugum tuum ab illo qui tibi per Oseæ rigidus minabatur: O mors, ero mors tua. Unde per Apostolum insultamus: Ubi est, mors, victoria tua? Ubi est, mors, aculeus tuus? Ipse qui te vicit nos redemit, qui animam suam dilectam tradidit in manus impiorum, ut ex impiis faceret sibi dilectos.

Longum quidem est et multum quæ ad consolationem communem de divinis Scripturis debeant replicari. Sed sufficiat nobis spes resurrectionis et oculorum nostrorum directio ad gloriam nostri Redemptoris, in quo nos per fidem jam resurrexisse putamus, dicente Apostolo: Si enim mortui sumus cum Christo, credimus quia simul etiam vivimus cum ipso. Unde, quæso vos, ut et vosmetipsas, ut Christianæ, ut sapientes, ut fortes consolemini, et illas orphanas vestras lamentis interire non patiamini. Nam sapienti luctus sufficit septem diebus ad instar videlicet præsentis mundi, qui in hoc numero quotidie currit.

Quapropter consolamini in Domino, et in omnipotentia virtutis ejus, qui et orphanos et viduas suscipit, et omnes sua gratia regit, facit judicium pupillo et viduæ, humilem et pauperem justificat, ne videamini in hominem spem et non in Dominum habuisse.

Novi quippe quod vos in illo dignitatis amissæ recordatio cruciet; altera enim prolem, altera amisit conjugem; sed et nos ipsi amicum. Sed quid agimus vel facimus, quia omnis caro fenum, et omnis gloria mundi velut flos feni? Si Creatoris nostri, imo quia ipsius hæc est voluntas, unde Apostolus dicit: Ortus est sol cum ardore et arefecit fenum, et flos ejus decidit, debet nobis ejus voluntas esse chara, quam et renuere nefas, et non amplecti impium est; cum procul dubio non quod nobis, sed quod ipsi placet, et immutabile et firmum duret. Non enim sumus nostri sed ejus qui nos redemit, ex cujus voluntate voluntas semper nostra pendere debet: ob hoc et in oratione dicimus: Fiat voluntas tua.

Quamobrem necesse est ut cum Job in funere dicamus: *Dominus dedit, Dominus abstulit, sit nomen Domini benedictum.* Dicamus hoc cum Job hic, ne dissimiles in causa præsentis ab eo inveniamur illic.

Jam autem finem sermoni faciam ne tædium legenti ingeram. Quod superest vero, oro omnipotentem Dominum, qui vobis tribuat et consolationis medelam, et vitæ tutelam, et mihi per vestra scripta mœroris vestri allevationem ostendat. Hermenfredum nunc ad me remittite, ut visio me ad vos debeat redire. Explicit.

EPISTOLA XX.

EJUSDEM BRAULIONIS AD EOSDEM.

Domnis et filiis meis Hojoni et Eutrociæ Braulio. In quantum audio, nulla vobis est consolatio post septimum diem. Jam debuistis deponere luctum, quia grandis in sua pietas impietas in Dominum est.

Contra voluntatem Creatoris agitis, si ultra modum lugetis. Nos enim ad Ilugnanem properabimus; porro ille non revertetur ad nos, et ideo sustinendus a nobis est quasi absens, non quasi mortuus. Omitendus, ut illum expectare non amisisse videamur. Unde precor, ne forte iram Dei contra vos concitetis, deponite luctum, sumite consolationem, ne cadatis in desperationem, nam iniqua res est quod communiter omnibus accidit singulari obstinatione deflere. Vincite quantum potestis, imo plusquam potestis mollitionem animæ vestræ et ubertim fluentes lærymas reprimitis, nam quod Christo non placet, nec Christianis placere debet. Jam enim et nos nominis ejus memoriam in oblationem ad altarium Domini fecimus, et Christo omnipotenti animam ejus commendavimus.

Ut cognovi, et vos ita egistis. Commendavimus eum Creatori Christo Domino, qui eum creavit et recepit; de opere suo quod voluit egit. Quis enim dicet ei: Quid fecisti? aut quis stabit contra iudicium ejus? nunquid potest dicere lutum figulo suo: Quare sic fecisti? cum potestas sit ejus, cum voluerit, fingere, et cum voluerit frangere. Rationabiles vos Dominus condidit: reddite vobismetipsis rationem quoniam nihil potestis afflictione vestra ei conferre, et cavete ne forte dum contra Dei voluntatem agentibus debite irascitur, etiam illi indignetur. Unum est quod superest ut et vos solatia capiat, et quotidianam orationem pro illius requie ante Dominum fundatis, nam et nos ita facimus: hoc solum licet, amplius lugere non libet. Quapropter obsecro per Dominum ut consoletis vobis, et potius pro his qui remanserunt quam pro eo cui subvenire non potestis curam portetis.

Dominus autem omnipotens illud vobis tribuat, ut et illum non offendatis, et quietem vitam in hoc mundo peragatis.

EPISTOLA XXI.

EJUSDEM BRAULIONIS NOMINE CONCILII VI TOLETANI SCRIPTA AD HONORIUM I.

Domino reverendissimo et apostolicæ gloriæ meritis honorando papæ Honorio universi episcopi per Hispaniam constituti.

Optime satis valdeque congruè cathedræ vestræ a Deo vobis collatæ munus persolvitis, cum sancta sollicitudine omnium Ecclesiarum, prænitente doctrinæ lumine, et in speculis constituti, Ecclesiæ Christi digna tutamina providetis, et dominicæ tunicæ derisores divini gladio verbi et superni telo zeli condiditis, atque sanctam domum Dei, matrem nostram, studio vestro vel vigilantia a nefandis prævaricatoribus et execrandis desertoribus ad Nechemiæ similitudinem expurgatis.

A Hoc quidem jam olim altissimo inspiramine, et sacra meditatione gloriosissimi filii vestri principis nostri Chintilani regis insederat animis. Sed dura sua accelerat vota, vestra Deo favente ad eum perlata sunt hortamenta. Nam jam totius Hispaniæ atque Narbonensis Galliæ episcopi in uno coadunati eramus collegio, quando Turnino deportante diacono, vestrum nobis est allatum decretum, quo et robustiores pro fide et alacriores in perfidorum essemus rescindenda pernicie.

Unde fatemur, præstantissime præsulum, et beatissime domine, non humanum hic nec mortalium laborasse consilium, sed omnipotentis Creatoris ubique providam et nusquam nutantem adfuisse sententiam. Cum enim tot interjacentibus terris, tantisque interjectis marinis spatiis, uno modo eandemque sententia vegetator omnium et rector animarum corda principis simul et vestra conformiter pro religione commoverit; quid aliud datur intelligi quam his, cui cura est de omnibus, illud utrobique divinitus inspirasse quod in sapientia æternitatis suæ catholicæ prodesse prævidit Ecclesiæ?

Quamobrem inenarrabili affectu grates rependimus Domino regi cælorum, et benedictum nomen ejus extollimus ultra omnia præconia laudum. Quid enim majus, aut quid potest esse commodius humanæ creaturæ, quam præceptis divinis obtemperare, et æmulatione discretæ scientiæ desperatorum animos studio vigilantia ad viam salutis reducere? Nec coronæ vestræ confidimus infructuosum hunc fore laborem, quo studeat et excitatus fieri alacriores pro fide, et Spiritus sancti calore minus ferventes accendere. Equidem nec nos tantus torpor involverat, ut officii nostri immemores nullo cælestis gratiæ instigante moveremur prospectu, sed pro qualitate temporum dispensatio existit prædicantium, et quod a vobis non est lucusque sedatum, dispensative potius quam negligenter aut formidolose vestra noverit beatiudo peractum: ut Apostolus monet dicens: In levitate corripietes, diversa sapientes, ne forte det illis Dominus poenitentiam ad cognoscendam veritatem, et resipiscant de diaboli laqueis.

Quocirca artificioso temperamento agere volumus, ut quos vix inclinari posse disciplina rigida cernebamus, Christianis blanditiis flecteremus, et genuinam duritiam assiduis et longinquis prædicationum fomentum subigerimus.

Nam non credimus ad damnum pertinere quando victoria propagatur ex dilatione, cum nil sit tardum, ubi res majori discretionem ponderatur. Et licet nos horum quæ in objurgationem nostri vestra sanctitas indebite protulit, pro hac duntaxat actione nihil omnino respectet, præcipue tamen illud non Ezechielis sed Isaïæ testimonium, quanquam propheta omnes uno proloquantur Spiritu: *Canes multi non valentes latrare*, ad nos, si beatitudo vestra dignetur considerare, ut præmisimus, nullo modo pertinet; quia gregis Domini custodiam, ipso inspirante, jugi vigilia peragentes, et lupos morsu et fures terremus

ratu, illo in nobis non dormiente, neque dormitante, qui custodit Israel. Ejus enim sumus figmentum creati in operibus bonis, quæ præparavit, ut in illis ambulemus. Quippe locis opportunis, et censuram propter transgressores edidimus, et debitum prædicationis officium non tacuimus; quod ne apostolatus vestri apex consideret a nobis excusationis et non veritatis causa depromi, retroacta temporum gesta cum actis præsentibus vobis arbitrati sumus necessario esse mittenda.

Præinde, domine beatissime et honorabilis papa, in ea charitate, quæ nobis præcipuum munus ex Deo est, cum veneratione qua sedi apostolicæ et tuæ sanctitati honorique debemus, fidenter intimamus de conscientia bona, et fide non ficta, quid existimatio nostra in hac habeat causa. Arbitramur enim putasse falsiloquos facile aures mansuetudinis vestræ opinioni patere sinistra, cum sæpe soleat sine auctore falsa dictio evagare, atque levitate sui mentes instabiles penetrare, ut gremio foveantur mendacii infidi veritatis et nescii, ac sic quia nulla eos aperta consolatur veritas, fucata saltæm tuietur iniquitas. Sed quoniam destruit Deus os loquentium iniqua, ideo figmentum colubri non credimus fecisse vestigium in petra Petri, quam fundatam esse novimus stabilitate Domini Jesu Christi; et quanquam tu, sanctissime, bene officii tui memor, nos pro divino cultu zelare adhortatione sacratissima mones, tamen non credimus tam funesti venenum mendacii in pectoris vestri placiditate locum patulum invenisse; scimus enim optimæ esse mentis indicium prava difficiliter credere. Nam et ad nos perlatum est (quod tamen incredibile nobis, nec omnino creditum est) oraculis venerabilis Romani principis permissum esse Judæis baptizatis reverti ad superstitionem suæ religionis; quod quam falsum sit sanctimonia vestra melius novit. Callidus enim et ubique insidiosus humani generis inimicus, cum operis sui impensam persentit nihil proficere, ex mendacio famæ damnatorum vititur corda solari. Sed tu, reverendissime virorum et sanctissime Patrum, insta, insta virtute qua in Domino vales, prædicatione qua polles, industria qua ferves, et inimicos crucis Christi ac dæmonicolas Antichristi variam quantocius per occasionem transduc in sinum matris Ecclesiæ. Utraque pars, Orientis scilicet et Occidentis, voce tua commonita et divino præsidio tuo sibimet inesse sentiat adjutorio, et pravorum studeat demoliri perfidiam; quatenus alterum Eliam afferens, dum infaustos prophetas Baal punis, et zelo majori excruciatas solum te remansisse conquereris, superna audias voce quia multi reliqui sunt qui non curvaverunt genu ante Baal: hæc enim nos, non jactantiæ neque superbiæ spiritu inflati, vestræ suggerimus beatitudini, sed veritatis cultores, ut de nobis noveris veritatem præeunte humilitate, justum vobis putavimus intimare, ut inter nos veritas constet, cum infideles vanitas fallit.

Et quamvis ratio posceret ut vobis ad singula deberemus respondere, tamen nec in longum sermo

A protractus fastidium vestris inferret auditibus, breviter quidem, sed sufficienter respondimus, ut putamus. Sapienti enim viro pauca dicta sufficiunt.

Hoc autem potius et propensius quæsumus honorificentiam sanctitatis vestræ, ut ad beatorum apostolorum memorias omniumque sanctorum, cum preces pro totius Ecclesiæ statu in conspectu dirigis Domini, pro nostræ quoque parvitatibus humilitate pietate benigna eminentius digneris effundere; ut fumo vestræ supplicationis ex aromatibus myrrhæ et thuris peccaminum nostrorum resolvatur sentina fetoris: videlicet ne digna factis in præsentibus vel futuro persolvamus sæculo, qui neminem mortalium novimus hoc mare magnum transmeare sine periculo.

Ergo, præcipue et excellentissime antistitem, tam pro serenitate filii vestri principis nostri, quam pro nobis, vel pro plebibus nobis commissis apud Deum intercessionis tuæ porrigere opem, quæ sanctitudini vestræ ad gloriam proficiat æternalem. In hoc quippe et nos impendimus operam, a Domino petentes omnipotente ut tranquillum et quietum in conversationis religiosissimæ dignitate Ecclesiæ suæ cursum tribuat temporalem, ut navis fidei, quæ inter scopulos tentationum, et Charybdim voluptatum, atque fluctus persecutionum, vel Scyllæ latratus, rabiæque gentilium assidue convexatur, sua gubernatione ac moderatione ad salutis portum quietissime deducatur, ut increpato mari, et ventis, cuncta ei prospero successu proveniant ex voto felicitatis.

In calcem hujus epistolæ rati sumus aliquid peculiari modo ceu capiti nostræ administrationis manu porrigere, ut gravissimo examinis pondere apostolatus vestri elegantia pensitet, utrum debeant quolibet facinore implicati a nobis sententia tam severa percipi, ut istos prævaricationis nævo maculatos vestra censuit beatitudo damnari. Nam hoc nunquam et nusquam aut majorum nostrorum gestis peractum, aut eloquiis divinis in Novi Testamenti paginis reperimus insertum.

EPISTOLA XXII.

EJUSDEM BRAULIONIS AD EUTROPIUM EPISCOPUM.

Domino meo episcopo, Braulio.

D Sollicitudini beatitudinis vestræ, qua te dignaris immeritum requirere, dum non possum dignas gratias agere, quanto minus respondere? Sed ille qui solus se debitorem fecit pro inope, et cui cura est respondere pro impossibile, vice mea tibi Domino meo respondeat, et benignitatem quam in me ostendis ipse restituat. De festo autem Paschali, quod inquirere ab humilitate nostra jussisti, noverit sanctitas vestra hoc esse rectum ut sexto Idus Apriles, luna vicesima prima, Pascha anno isto celebretur. Sic enim antiqui majores nostri præscripserunt, id est, ad Theodosium imperatorem Theophilus, sic successor ejus Cyrillus, sic Dionysius, sic ad papam Leonem Proterius, necnon et Pascasinus, et reliqui, quorum longum est facere mentionem; sed et nostri

Pro libro autem quem inquisitione mea inventum A dirigendum vestræ beatitudini præcepistis, testis est mihi Deus quia omni intentione quæsi, ut potui, et quando alibi invenire non valui, filio vestro domno nostro suggesti, et ipse inter libros suos inquirere jussit, sed omnino iste Codex inveniri non potuit, nam et pro libris Laurentii solliciti fulmus, sed quia illo tempore res, sicut nostis, in dispersionem venit, nihil inde investigare potuimus.

Mei vero famulatus reverenter reddens officium, idemque me vestræ mentis arcano fovendum tuendumque committo, et satis humiliter obsecro ut quoties sese occasio præbet, vestris de felicitate propria merear eloquiis informari.

EPISTOLA XXVII.

BRAULIONIS AD ÆMILIANUM PRESBYTERUM ET ABBATEM.

Domino meo Æmiliano presbytero et abbati, Braulio servus humilis sanctorum Dei.

Si vestrum adventum scire meruissem, si viam, si tempus, si denique constitutum locum, ubi præsentiam vestram possem videre, culpam non incurrerem. Nam de his omnibus ignarus, novit Dominus quia et præsentia: tuæ me præsentari desidero, et quomodo fieri posset, ignoro. Sed si utrumque fieri potest, quæso ut non despicias visionem parvitas nostræ, propter quam redimendam visibilem se præbuit Redemptor humani generis assumens infirmitatem nostram. Sin alias placet, quæso te ut ores pro me misero, et non alium reputes quam si me summa officiositate susceptum vidis: es, nam ubi cum corpore animoque et susceptus et servus tuus sim (sine fictione coram Deo loquor), potui te ubicunque assequi; sed evectio spiritualis est, ego autem carnalis sum venundatus sub correptione * infirmitatis; ac per hoc desiderium nostrum spirituale est, et versa vice evectio subsidium corruptibile. Quapropter discordia concors [Ma., consors], et concordia discors est; ac sic, miseria dominante, quæ volumus non facimus, ut quæ nolumus faciamus. Sed jam sufficit apud prudentes aures effectum prodidisse, et impossibilitatem notuisse.

De cætero commendans me, mihi que deligata, quæso, ut sis nobis propitius, et digneris non solum orationibus tuis, sed etiam tuere nos culmine tuæ protectionis.

EPISTOLA XXVIII.

EJUSDEM BRAULIONIS AD ATAULFUM.

Domino meo Ataulfo, Braulio servus inutilis sanctorum Dei.

Ut audivi, soerus tua domna Mello ab hac vita recessit. Puto, ut est anima tua Christiana, quod doleas. Sed sic dolorem adhibe, ut possis et uxorem et cognatum consolari. Prudentis viri est fortitudine animi et tolerare mala præsentia, et dissimulare adversa. Unde decet te, charissime domine, ut virtute qua vires sic consolationem tuis adhibeas, ut te fractum fuisse dolore non ostendas; non quod omnino non doleas, quia in restitutione Epaphratis

* Mallein legere: *corruptione*, quod videtur innuere *corruptibile* subsequens.

Apostolus gaudet; et pro ejus restitutione gaudium habuit, dolere si transisset debuit: et quia non sit optimus consolator quem proprii vincunt gemitus. Tu tamen in hac ancipiti via ita moderare animi tui naviculam, ut et nocentibus solamen adhibeas, et inimicis occasionem gloriandi non tribuas.

De cætero cum omni humilitate et reverentia saluto; et precor pietatem divinam ut te conservare dignetur in omni sua gratia.

EPISTOLA XXIX.

EJUSDEM BRAULIONIS AD GUNDESVINDAM ET AGIVARIUM.

Illustribus domnis, et in Christo dilectissimis, Gundesvindæ et Agivario, Braulio servus inutilis sanctorum Dei.

B Humanæ vitæ miseria ipse rectius deplorat qui ad quotidie moriturum expectat, et ideo non tam transisse de mundo quam vixisse cum mundo luctuosum est.

Porro, si ita vivitur ut Christo serviatur, mundum vicisse est, non cum mundo vixisse, quod sanctæ memoriæ vestram credimus matrem fecisse, ac per hoc congratulandum est illi, quia caruit tentationibus, etiamsi nos reliquit in diversis casibus. Christianorum enim transitus procul dubio gaudium est, de quo dicit Apostolus: *Nolo vos contristari, sicut et ceteri qui spem non habent.* Et iterum: *Mihi vivere Christus est, et mori lucrum.* Quod si spes nostra Redemptor est noster, in quo nobis et mortis victoria et resurrectionis gloria tribuitur, non est quare deploramus eorum casus quos bene transisse scimus. Quapropter consolamini in Domino, et in omnipotentia virtutis ejus, qui et nostrum potest esse refugium, et transeuntium refrigerium. Nec lugeatis quod amisistis, sed gaudete quod ad vitam æternam matrem vestram præmiseritis. Illic enim ii qui nos præcedunt nostrum adventum operiuntur; sed utinam tribuente Deo sit tale unde non solum ipsi sed etiam angeli pacis lætentur. Quid in longum trahor? Fluvius mortalitatis stare non potest: currit et secum nos trahit; ac sic tolerandum est quod conditio peccato obnoxia habet. Venit ad hanc etiam Salvator, et cum Lazarum dormientem vocaret, similiter et puellam; tamen ipse hujus torrentis turbulentissimam amaritudinem ut biberet ait: *Tristis est anima mea usque ad mortem.* Hoc ille pro nobis, non pro se dixit.

Sed quia non est quod declinet hujus mali inevitabilem cruciatum, patienter tolerare necesse est quod evadere nullus hominum potest. Nec periculum nobis, nec novissime contigit: si primum, dicemus ab alio cœpisse debere; si novissimum, quoremus in alio debuisset desinere, ut quocunque modo a nobis evacuaretur. Sed quia, ut præmisimus, nullius liber est pes ab hujus laquei inuscupula, faciamus quod Christiani debemus: toleremus mala, speremus bona; charitate reficiamur, in Domino gloriemur, in Christo consolemur, et doctrinam illius, quantum ipse juverit, exsequamur. Potens est

et illi requiem et nobis auxilium, et illi regnum et A nobis gubernationem præstare.

EPISTOLA XXX.

EJUSDEM BRAULIONIS AD WISTREMIUM.

Domno meo Wistremiro, Braulio servus inutilis sanctorum Dei.

Cum non sit optimus consolator quem proprii vincant gemitus, tamen communem dolorem totum ipse optabam suscipere, tantum ut tuam consolationem andirem. Jam enim ille feralis nuntius me confecerat, quando per tuas litteras redintegratus redivivus aderat. Heu mortis amara conditio, et sine Christo vanum omne quod vivimus! Effugiunt lacrymæ, occurrit febetudo animæ, tremula ipsa dictatio [Ms., dicatio], et præ mœrore jugis concussio non venit suo ordine; sermo abit: abiit quam dileximus, in qua tibi et copula carnis, et consolatio omnis, et nobis causa decoris, et specimen charitatis fuit.

Decus tuum, nostra laus, et ornamentum tuum, nostra exsultatio erat. Quis enim crederet tam parva ætate eam discedere, quæ senectuti tuæ credebatur data divina provisione, ut recrearet lassum, et foveret inter curas sæculi anxium? Sed quod non putavimus occurrit, et quod non æstimavimus venit. Væ vitæ mortali, et quotidie viventibus vanescenti!

Sed quid agimus, quoniam mortalium est ista conditio? Consolemur in Domino, in quo est longe melioris vitæ consolatio, et quod fides habet vera, non desinamus desperare de illa, et transductam eam ad meliora, et liberatam de vitæ præsentis miseria: quem enim libeat ad tanta mala quæ insurgunt vivere, nescio si possim invenire: qui si inventus fuerit, aut stultus, aut insipiens erit. Ergo quia Creator et Redemptor noster, qui et futura prævidet et præsentia tenet, quid illi animæ conveniret vidit, ob hoc eam raptam puto, quia eam dilexit, et ne malitia mundi mutaret intellectum ejus, nam *sufficit diei malitia sua*. Quapropter congaudere debemus, non lugere; non quia amisimus, sed quia talem habuimus, tu uxorem, nos vero sororem; sed quia prudentiæ tuæ est illo vivere ordine qui non incedat inimicis in reprehensione, consolare, et animi magnitudine sperne dolorem, et ut compendiosius loquar, simul in te et absentis amorem et rationabilem præbe consolationem. Credo quod in spatio temporis facilius possit fieri. Sed jam incipe, nam omnia diu meditata, et frequenter cogitata, quamvis sint atrocia, efficiuntur lenia; ac per hoc in hoc studium pone, illustrissime virorum, ut et te et tuos consoleris, et quos cum illa dilexisti illius morte non obliviscaris, ut afflictum quem vivente illa per illam habuisti amisisse non videaris.

EPISTOLA XXXI.

EJUSDEM BRAULIONIS AD CHINDASVINTHUM REGEM.

Suggerendum glorioso domino nostro Chindasvintho regi, Braulio servus inutilis sanctorum Dei et vester.

Dominus omnipotens, ad cujus similitudinem regnant bonæ istius mundi potestates, supplicantem

precibus flectitur, intuitu miseriarum miseretur, et afflictos desolatione iterum consolatur. Nam et Nini-vitis indulisit, et Sedechiæ miseras respexit, et Ahab afflictionibus quamvis iniqui propitiatus pepercit. Hoc ideo, sacratissime, suggero, princeps, ut jam jam tandem respicias me afflictum, miserum, et remedium postulantem: denudatum solatio, destitutum consilio, et fragilitate infirmitatis oppressum, et cuius vita in amaritudine posita potius desiderat mortem penetrare quam in præsentis vitæ auras respirare.

Erat mihi utcumque hujus vitæ solamen etsi in multis necessitatibus constituto servi vestri Eugenii mei archidiaconi visio; quia etsi diversis concussa damnis Ecclesia, in qua indigni deligati fueramus, cor nostrum amaricabat: verumtamen recurrentes ad Dei verbum, quia non in solo pane vivit homo, quod non immerito hujus vitæ subsidio intelligitur, sed in omni verbo Dei reficiebamur, quoniam scriptum est: *Frater fratrem adjuvans exaltabitur; et: Ferrum ferro acuitur, et homo exacuit faciem amici sui*.

Nunc vero jussione gloriæ vestræ aufertur pars animæ meæ, et quid in hac ætate jam agam, nescio. Lumine corporis cæcutio, virtute vacillo, scientia destituor, ideoque preces dirigo ut non separem eum a me, sic non separeris a regno Dei, et semen tuum regnum possideat tuum. Nam vere, ut fideliter suggeram, ignoro quantum illic possit præstare; tamen absentia istius in hac vestra civitate multum habet impedire, quia, ut suggesti, ego nihil jam valeo; iste autem in omnibus erat aptus, et in legatoriorum susceptione, et ad implendam vestram jussionem, et in diversarum rerum subvenienda occasione.

Tibi, piissime princeps, cuncta fatemur: ille autem qui arcana et secreta perlustrat, et necessitates nostras pensitat, animis vestris inspiret, qualiter sic unam Ecclesiam ordinetis, ut aliam non destituatis.

EPISTOLA XXXII.

CHINDASVINTHI REGIS AD BRAULIONEM.

Dominus, sancto ac venerabili Patri Braulioni episcopo.

Suggestionem eloquentiæ vestræ verbis florentissimis adornatam, cunctisque euphoniis verborum succinctam, quam ad nostram clementiam tua curavit sanctitas transmittendam, suscepimus, in qua per lucubrationem tuorum verborum studio nobis datur intelligi, nulla vos indigentia sapientiæ exiguis apud vos Eugenium archidiaconum retineri.

Quod a nostra gloria expetitis fuis precibus, immutato proposito eum vobis potius relaxari. Et enim vestra sanctitas ista nec immerito crediderit provenire, quod nostræ seropitatis animus ardentem eum ad hunc honorem nititur provocare. Nam Deus omnipotens, cuius nutu universa deserviunt, ubi vult inspirat, donec suam bonam voluntatem impleat, ut ad immolandum sacrificium suo Creatori placiturus accedat: nam præceminens Domini pietas

hos jam præcivlt quos etiam in melius prædestinare desiderat. Adeo, si ista in Dei voluntate, ut confidimus, persistunt; aliud nos quam quod ipsi complacet facere non debemus. Nec enim sub hac vestra postulatione nostra est prætermittenda justitia, quod ipse hinc exsiterit oriundus ubi nunc consecrandum speculatorem optamus.

Ergo quia nostræ parti procul dubio patet justitia, nostræ devotioni quæ promissa sunt non fraudabuntur quæ Christo sunt placitura. Hoc nempe ingræte vestra beatitudo recipere non debet: nam maximum exinde ante Dominum consequi poterit præmium, dum speculatorem eum Deo relaxaveris immolandum; tuaque sublimior apud divinam effici poterit laudatio, si ex tuis doctrinis sancta catholica præfulserit Ecclesia.

Ergo, beatissime vir, quia aliud quam quod Deo est placitum non credas me posse facturum, necesse est ut juxta nostram adhortationem hunc Eugenium archidiaconum nostræ cedas Ecclesiæ sacerdotem.

EPISTOLA XXXIII.

BRAULIONIS AD CHINDASVINTHUM REGEM.

Suggerendum glorioso Domino nostro Chindasvintho regi, Braulio servus inutilis sanctorum Dei et vester.

Etsi disrupto potius quam scisso societatis vinculo cum quo servo tuo Eugenio archidiacono in Domino connectebar, tamen eum ad vestram, ut jussio gloriæ vestræ habuit, unisimus præsentiam non sine spe pietatis vestræ, qua soliti estis et miseros respicere, et afflictis subvenire, scilicet ut restituatis eum patrono vestro sancto Vincentio in eo quo hucusque fuit officio. Cæterum si supernæ dispositionis providentia cor clementiæ vestræ nostra prece avertit, cedat necesse est quod mortalis voluntas expetit, atque dum gloriæ vestræ ordinatio suppleta fuerit, commendamus, quanta possumus obsecratione, ejus deplorandam peregrinationem.

EPISTOLA XXXIV.

EJUSDEM BRAULIONIS AD NEBRIDIUM.

Domino meo et mihi præcipue in Christo filio Nebridio, Braulio servorum Dei inutilis servus.

Vita ista fugitiva et fumea, suadens et decipiens, et ante decipiens quam suasa complens, quam sit nulla et a sapientibus et prudentibus intelligitur, de quibus tu unus existis; et quotidie oculis et causis ipsis labentibus prævidetur.

Ad me pervenit quia filia mea conjux tua et utrisque charissima, heu! ab hac migravit vita. Sortem humanæ vitæ non tam in illa quam in nobismet ipsis doleo, et quid de nobis contingat dubius suspiro. Interea et nobis in Domino et Redemptore nostro, quia sua morte mortem devicit, consolatio, ut ille in cujus potestate et nutu mors et vita nostra consistit, ipse nobis a secundæ mortis potestate sit defensio, qui solus valuit inferna penetrare, et pœnas mortis damnare, et ad superos post diem

^a Ms., Sorte humanæ vitæ non tamen in illa, quam, etc

A tertium remeare. In hoc sperantes non deficimus fide, quia misericordia sua circumdabit quorum spes in illo manet.

Hanc fidem tenuisse uxorem tuam et ipse nosti, et nos procul dubio non sumus ignari, propterea enim et illa fuit et nos sumus Christiani. In hujus anchoræ stabilitate admonemur ab Apostolo consolari, cum ait: *Nolo vos ignorare de dormientibus, ut non contristemini, sicut et cæteri qui spem non habent.* Nam utique Christianis apud Dominum vita non aufertur, sed melior mutatur. Hinc mortui dormientes vocantur; secundum quod Dominus in Evangelio de Lazaro dicit: *Amicus noster Lazarus dormit.* Hæc dormitio in resurrectione fidelibus vitæ erit plenitudo; ac sic quia Christiani sumus, consolari debemus non in nobis, sed in eo qui suscitavit mortuos et vivificat.

Hæc quidem vivificatio, credo, quod vestra jam sit consolatio. Sed affligit cor inter præcepta virtutum, resurrectionisque spem præsens desolatio. Sed si aut primi hoc incurreremus, aut novissimi reputaremur dicentes: Cur aut ante nos non factum fuerit, aut post nos non erit? Sit ergo consolatio quibus nec primis, nec novissimis, hæc accedit mortis occasio. Verumtamen quia omnis mundus ita labitur, et de nobis hic casus quotidie formidatur, in patientia nostra possideamus animas nostras, et sit in nobis tolerantia, qualis esse debet in anima Christiana; et detrahat dolor, ubi non subvenitur nullo remedio, in conspectu illius animas nostras effundentes, qui et defunctis est requies et viventibus misericordia relevationis.

Sed qui in longum tibi necesse est aliquid dicere, cum non possit esse æquus consolator quem in hac causa proprius vincit dolor? Sed et me et te consoletur in Domino patientia et spes, ut et meliora speremus, et ea quæ nobis superveniunt toleremus. Peto autem ab illo qui et præsens vita et futura est in potestate, ut det illi requiem, et nobis dignetur impertiri in se salutem.

Multa sunt quæ occurrebant ut charitati tuæ scriberem.

EPISTOLA XXXV.

S. EUGENII III PRIMATIS TOLETANI AD BRAULIONEM.

Suggerendum domino meo, et vere proprio domino, Braulioni episcopo, Eugenius servulus vester.

Dux res obortæ sunt in Ecclesia mea nuda nimium contabescit anima mea, et quid remedii adhibeam, nisi consilium vestrum præbuerit, penitus scientia nostra non habet. De quodam fratre reperimus qui, non accepto presbyterii gradu, presbyter peragat officium, et ut causam certius agnoscat, omnium singulariter innotesco. Fuit idem ipse frater molestissimus domino meo Eugenio. Rogatus a regibus ut eum presbyterum ordinaret, quia jussioni principis resistere non prævaluit, hoc genus factionis invenit. Duxit eum ad altarium, manum non imposuit, et cantantibus clericis in excelso pro beatus

dictione maledictionem effudit, sicut ipse hoc personis idoneis et sibi charissimis postmodum publicavit, conjurans ut hoc quandiu viveret reticerent. Quid inde fieri præcipit vestra prudentia cita me jussione certifica : nam nescio aut si iste presbyter habeatur, aut si illi qui per eum baptizati chrismate prænotati sunt recte Christicolæ vocitentur.

Solve mihi hanc, de qua satis ambigo, questionem ; ita solvat Christus culpæ vestræ, si tamen est aliqua, nexionem. In aliquibus itidem locis diaconus chrismare pensensimus, et ignoro quid de his qui ab eisdem chrismate sunt facere debeamus ; nunquidnam iterabitur sancti chrismatis unctio ; aut si non iterabitur, aut pro chrismate reputabitur, quod forsitan aut præsumptio compulit, aut nescientia perpetravit. Quid in hoc servare me deceat suggero, ut vestra mihi pietas innotescat.

Dualibus præmissis occurrit et tertia. Presbyteri aliqui, contra jus et vetitum canonum, de chrismate quod sibi ipsi conficiunt (si tamen chrisma istud est nominandum) baptizatos signare præsumunt ; quid aut taliter signatis remediis aut his possit pro correctione præberi me fateor ignorare ; sed a te de his illuminari me postulo, qui divinæ sapientiæ majori lumine pollens, et legis sanctæ quotidie meditationi deserviens, latebrosas nigrorum cordium factiones et vehementer insequeris, et prudenter invenis, et acute dissolvis. In nobis autem etsi fuit aliquantula scientiæ modicula venula, ingruentibus ægritudinibus, et curarum multitudine tempestatibus, ita penitus exsiccata deficit, ut nec tantillo sudore distillet. Inde per eum te precor, cujus dono beatus, cujus instructione peritus esse probaris et doctus, ut me de his causis celerrime sacra tui oris jussione certifies.

EPISTOLA XXXVI.

BRALIONIS AD EUGENIUM PRIMATEM TOLETANUM.

Domino singulariter meo Eugenio primati episcoporum, Bralio servus inutilis sanctorum Dei.

Si immensa curarum genera non me circumvallarent, si procellis suis mundi nequitia non obvolveret, si denique oblatantium invidorum erga me strepitus sileret, nec solitudo, in qua merito destitutus obveni, terreret, nec sic quoque interrogationibus vestris inauditis mihi et inexpertis facile, ut D jubes, responsum redderem, cum et res incognita animum turbet, nec ante prævisa, et diu meditata facile responsum habeant. Sentio tamen acuminis tui prudentiam illud velle in me experiri quod mihi nequeat impedire, et peritiam, quæ deest aliis, ostendere. Velle tuum bonum præsentio, sed posse meum non ignoro. Quid enim in nobis, aut quantum est, quod doctæ vocis præconio ita attollis, ut regnem et tunc jam senem oblitum sui attingere celsa cogaris, et veteranum jam atque utinam non inveteratum in his questionibus introducas, in quibus est pernicioosa nescientia et scientia præsumptuosa ? Verumtamen, quia ait unicus Magister et Doctor cælestis, qui docet hominem scientiam : *Quia*

PATAQL. LXXX.

A sine me nihil potestis, mecum autem omnia poteritis ; et iterum propheta : *Dominus dabit verbum ;* atque iterum : *Aperi os tuum, et ego adimplebo illud ;* pro jussu tuo, pro obsequio meo, pro spe divini promissi, pro eo quod nihil impossibile est credenti, tentabo dicere, ut potuero, et ut mihi ille ministrare jusserit, qui Ecclesiam suam regit, si qua invenire quivero, et tibi meo domino consentanea rationi narrabo. Jam tuum erit ea quæ suggero discretionem qua viges, solertia qua polles, instructione qua plurimum vales, et approbare recta, et corrigere errata, et tegere indigna, et reserare digna.

Igitur jam ad ipsas causas veniamus. Dicis te in epistolis tuis duo observata fuisse in Ecclesia tua, unde contabescit anima tua, et quid remediis adhibeas penitus scientia vestra non habere ; scilicet de quodam fratre, de quo scribitis, qui, non accepto presbyterii gradu, presbyterii peragit officium, et ut causam omnem exponeres, narras eum fuisse molestissimum præcessori vestro, qui rogatus a rege ut eum presbyterum ordinaret, quia jussioni principis resistere non prævaluit (ut vestris verbis loquar), hoc genus factionis invenit. Duxit eum ad altarium, manum ei non imposuit, et cantantibus clericis in excelso, pro benedictione maledictionem effudit, sicut ipse præcessor vester hoc personis idoneis et sibi charissimis postmodum publicavit, conjurans ut hoc quandiu ipse viveret reticerent. Quid inde fieri debeat a me jubes expetere, quia ignorare vos dicis : utrum presbyter habeatur, an si illi qui per eum chrismate prænotati sunt, recte Christicolæ vocitentur.

Post hoc conjuras meam incertam ut hanc questionem solvam. Hæc est prima interrogatio vestra, ad quam dum multis, ut præmisi, ad respondendum impediatur causis, summa illud conficit quod nequit tenebris obsitus videnti præbere ducatum. Sane quia jubes ut dicam quod sentio : perquiratur persona quæ maledicto subjecta esse dicitur ; si tempore maledicentis ipso præsentem officium presbyterii egit, nec tamen prohibitus ab ipso est ; si baptizavit, si chrismavit, si sacrificium obtulit, et ille passus est eum hoc agere qui sibi conscius erat eum maledixisse ; in nullo isto mihi, sed potius ille videtur culpabilis fuisse, qui dolo malo aliud egit, et aliud simulavit ; ac per hoc ille cujus factio in tantum nefas prorupit, ut mihi videtur, onus suum ipse portabit : vestra autem sanctitas ab hoc delicto immunis erit, quia unumquemque, in qua vocatione invenistis, in ea esse permittitis. Et cur non habeatur presbyter non viden, si ille eum publicavit presbyterum qui noluit ut iste presbyter esset ; aut quare non ab isto unguine sacro tincti vocentur Christicolæ, quia etsi iste indignus chrismate, tamen vero sunt illi peruncti. Optime novit prudentia tua, canonum antiqua esse instituta, ut presbyter chrismare non audeat, quod servare et Orientem et omnem Italiam hucusque scimus ; sed postea consultum est ut chrismarent presbyteres, sed de

chrismate benedicto ab episcopis, ut non videretur presbyterorum hoc esse privilegium, cum ab illa unctione sancta populum Dei sacrant, sed episcoporum, quorum benedictione et permisso quasi de manu episcopi ita hujusce rei peragunt officia. Quod si ita est, cur et iste quasi manus episcopi quamvis inutilis, quos chrismavit, non habeantur catholici? cum, ut dixi, sancto et vero chrismate ab episcopo sacro, et cum illius permisso fuerint peruncti. Manifestum est baptisma in nomine Trinitatis datum non debere iterari, chrismare autem non prohibemur hæreticos, quos a vero chrismate invenimus extraneos. Iste autem recto chrismate chrismavit, ut jam dixi, non mihi videtur frivolum esse quod fecit.

Additur his quod ille qui eum permisit nunquam contradixit, et chrisma a se benedictum tradere isti non dubitavit, ac per hoc quod iste fecit ille egit. Quid enim sive per occasionem, sive per veritatem? quia in catholica actum est, necesse iterari non est; nam et illi qui post excessum præcessoris vestri eum talia narrasse referunt, melius facient si istam causam in aliam viam sibi reservant. Quis enim eis illo desistente aut contradicere nunc poterit, aut purgare objecta poterit? Vobis tamen quod ille non dissipavit dissipare non convenit, memores illius sententiæ: *Nolite ante tempus quidquam judicare. Et iterum: Quod apertum est, vobis; quod occultum est, Deo.*

Ecece quod videtur nescientiæ meæ, et pro modicitate capacitatis nostræ, nec affirmans, nec spernens omnino ista suggesti.

Ad cæteras interrogationes, si hoc non abhorret, transeamus. Scribitis etiam et hoc, in quibusdam locis diaconos chrismare vos reperisse. Nihil in hac questione amplius quam in prima invenio, nisi ut sacrum chrisma vestra auctoritate et indulgentia pontificali persistat: et illi qui ista, aut nescientia, aut præsumptione patrarunt, dignam in se et ditionis vindictam, et ecclesiastici ordinis normam sub poena et poenitentia persentiant, et ita sint mulctati, ut in exemplum aliis dati talia nequaquam ultra præsumant.

Illis duobus in brevi præmissis quæstionibus, tertiam ingerit ignorantie meæ prudentia vestra, scribens quod quidam presbyteri de chrismate quod sibi ipsi faciunt (si tamen chrisma istud erit nominandum) baptizatos signare præsumunt. Bene factor et optime dubitatur non esse chrisma, quod non solum non ab episcopis, sed contra jus et vetitum canonum a præsumptoribus presbyteris videtur esse sacramentum. Nam si cælestis Magister et Dominus reliquit suum episcopis vicariatum; quod constitutum ab illis est, ab Spiritu Christi, juxta Apostolum, constitutum est; et si quis præcepta eorum spernit, Christi præcepta spernit. Unde videtur mihi a sancto et vero chrismate denuo præsignari debere, qui a talibus sunt peruncti fraude; præsumptorum tamen disciplina in vestro est arbitrio posita, dum aliter emendetur error, atque aliter

A condemnatur præsumptor. Jam vestre est sapientie et cum ignavis mitius agere, et præsumptores vehementer distringere. Pro inerudite impedimento lingue brevem evenire volui tramite epistolæ, sed, ut est illud tibi notum, dum urceum facere nitor, amphoram finxit manus.

Jam nunc salutem persolvo, et quotidianas molestias meas tribulationesque assiduas orationibus vestris commendo fovendas, et per Christum te conjuro ut quidquid inutiliter aut secus quam habet ratio in hac paginola repereris effusum, non ante aliis pateat quam mihi hoc tua epistola innotescat. Nam neque spatium fuit inde cogitandi, neque vacatio dictandi, et quod lingua deprompsit aliena manu exaravi, nec inde retractare occurrit.

EPISTOLA XXXVII.

EJUSDEM BRAULIONIS AD CHINDASVINTHUM REGEM.

Suggestendum gloriosissimo domino nostro Chindasvintho regi, Braulio et Eutropius episcopi servuli vestri, cum presbyteris, diaconibus et omnibus a Deo sibi creditis, nec non et Celsus servus vester cum territoriis a clementia vestra sibi commissis.

Qui corda regum in manu sua tenet, ut fides nostra habet, ipse et omnia regit. Unde non est sine illius inspiramine quod clementiæ vestræ cupimus suggerere: quapropter, pie domine, libenter servorum tuorum suscipe preces, quas fidei intentione viles anhelate; spe enim et crebro cogitationis studio, quo unusquisque vitæ suæ tranquillitatem desiderat et periculosos casus evitat, alterna collatione conferentes, et præterita discrimina reminiscentes, animadvertimus quantis periculis, quantis necessitatibus, quantis etiam patricum adversariorum incuribus, quibus cælesti misericordia vos excitatos, et vestro regimine nos creptos dum magna contemplatione videmus, et vestros labores cogitantes et in futurum patriæ providentes, inter spem metumque vacillantes, fiducia vincente metum, ad tuam pietatem recurrere decrevimus, ut quia compendiosius nihil nec quieti vestræ, nec casibus nostris prospicimus, in vita tua, et te benevalente servum tuum dominum Recesvintum, dominum nobis et regem deposcimus, ut cujus ætatis est et beligerare et bellorum sudorem sufferre, auxiliante superna gratia, et noster possit esse dominus et defensor, et serenitatis vestræ refectio, quatenus et inimicorum insidiæ atque strepitus conquiescant et fidelium vestrorum vita absque pavore secunda permaneat. Neque enim poterit gloriæ vestræ esse contemptus talis filii et tanti patris filio debitus profectus.

Unde cælorum regem et sedium omnium rectorem supplici prece deposcimus, qui et Moyse Jesum successorem, et in David throno filium ejus constituit Salomonem, ut clementer insinuet v. stris animis ea quæ suggerimus, et perficiat auxilio omnipotentis suæ quæ in nomine ejus a vobis petentes fieri optamus; nam etsi incurrimus periculum teme-

ritatem, non vero insolentia^a præsumptionis, sed, A
quam præmisimus, cogitationis necessitate.

EPISTOLA XXXVIII.

REJUSDEM BRAULIONIS AD RECESVINTUM REGEM.

Glorioso domino nostro Recesvinto regi, Braulio
servorum Dei inutilis servus et vester.

Cum sit mendacii genus promissa tardare, ego
tamen tarditatis meæ suggerere cupio rationem.
Mendositas etenim Codicis, quem ad emendandum
accepi, omnes vires suas contra caligines meas ar-
mavit, et dum cupio easdem debellare, ipsa visio quæ
cæcutiebat visa est in contrariam partem manus
dare, et in detrimentum sui obscuritatem multipli-
care. Tamen quantum ibi labor sit, quantaque operis
instantia, quoties de emendatione ejus desperaverim,
quotiesque ægritudinibus diversis obviantibus
cessaverim, et rursus intentione jussionis implendæ
ad opus interdissimulatum redierim in ejus versuum
additamenta, vel litterarum abolimenta, gloriæ ve-
stræ patebit; nam tantis obrutus est negligentis scri-
barum, ut vix reperiat sententia quæ emendari
non debeat, ac sic compendiosius fuerat denuo
scribi quam possit scriptus emendari. Per jussionem
autem serenitatis vestræ commoda regni vestri votis
omnibus optamus agnoscere, et felicitatem clementi-
æ vestræ ab omnipotente Domino petimus corro-
borari.

EPISTOLA XXXIX.

RECESVINTI REGIS AD BRAULIONEM.

Domino sancto ac venerabili Patri Braulioni
episcopo.

Venustissima tuæ sanctitatis eloquia litterarum
elementis depicta nostra ovals suscepit ac reseravit
elementia, pro quibus studium laboris tui pro emen-
dando Codice vobis dudum a gloria nostra porrecto
non sine suspiriis innotescit: dum etiam inter
crebra hujus vitia tuis intentionibus obviantia aciem
visus obtundi significas, compatimur siquidem tuo
sancto distillantanti sudori, sed in parte relicimur,
dum te scribente cognoscimus sanctitudinem tuam
vigilantiæ suæ vela suspendere, et prosperantibus
auris ad evellendas vel corrigendas librariorum
ineptias divina gratia pervolare. Erit igitur voto tuo
a Domino attributa tuarum virium fortitudo, et in-
ternorum luminum copiosa prævisio, dum putre-
dines ac vitia scribarum intellectus tui constanter
inchoaverit incisio rescare, et tunc protinus lactior
nostra gloria exultabit, dum tua, ut optamus,
paternitas promissa factis compleverit.

De cætero sospitem tuam beatitudinem sospites
ipsi, ut Deo tribuente consistimus, sæpe noscere
electamur.

^a Ms., non per insolentiam.

^b In Ms. deest inter.

^c Deest finis epistolæ.

^d Fragmentum istud in eam epistolam referendum
quam Taius ad Braulionem direxit, uti diximus, pag.
183, tum quod argumentum idem est cum eo quod
in sequenti pertractatur, tum quod ipse Braulio pri-
ma hujus fragmenti verba laudat, scribens: *Pia*, ut

EPISTOLA XL.

BRAULIONIS AD RECESVINTUM REGEM.

Glorioso domino nostro Recesvinto regi, Braulio
servorum Dei inutilis servus et vester.

Dum cupio satisfacere jussioni gloriæ vestræ, nu-
davi occulta ignaviæ meæ, et hujus quidem Codicis
textum, ut præcepisti, sub titulis misi; sed utinam
tam efficaciter quam obedienter: ergo si displicuerit,
hoc brevis intelligentiæ meæ fecit; sin autem pla-
cuerit, quod magis opto, illius munus erit qui asininam
ægnitiam per humanæ locutionis modos distinxit:
tuam tamen, serenissime princeps, quæso pietatem,
ut in hac parte non meam attendas inutilitatem,
quia et si non quod volui potui, ut potui tamen pa-
tientiam præbui; sic ubi forte minus absoluta alicui
[Ms., aliqui] servorum vestrorum quæ collegi
videntur, ad ea [Ms., aderas] de quibus edita sunt,
recurrere non dedignetur. Quod superest autem c.

EPISTOLA XLI.

RECESVINTI REGIS AD BRAULIONEM.

Dominus noster sancto ac venerabili Patri Brau-
lioni episcopo.

Suggestionem beatitudinis vestræ suscepimus, in
qua denudatam ignaviam quæ erat occulta in hoc
libro quem nostra serenitas vestræ sanctitati ad
emendandum dederat, manifestas; moris est enim
sapientum ignarum se judicare, ne per arrogantiam
stimulum videatur elationem incurere. Sed quia
inspiratio divinæ virtutis in unumquemque, prout
vult, inspirat, non immerito laudamus opus quod
exercuisti, quia in hoc Codice et instantem obedi-
entiam præbui, et ut volui, ejus efficaciam in prociectu
sapienter collegisti, pro quibus etiam insufficienter
vestræ paternitati referimus gratias, et super his
salutis officium reddentes petimus ut pro nobis orare
digneris.

d FRAGMENTUM EPISTOLÆ

QUAM TAIUS PRESBYTER ET ABBA SCRIPSIT AD BRAU-
LIONEM.

..... Pia quidem talis est religio, sed mihi fateor
dubia.

Ideoque, virorum sanctissime, tuis auditibus hu-
juscemodi quæstiunculam defero, et si certissime
credendum est, ut præfatus sum, cruorem Domini
post ejus resurrectionem apud aliquos remansisse,
ab te certissimis testimoniis ac verissimis docu-
mentis cupio illustrari. Utinam libellum de hac re ex
tua largitate perciperem. Magnum mihi specimen
remota ambiguitate Dominus Jesus Christus præbe-
bit, si id deprecatio mea impetrare valuerit.

De cætero, humilitate qua valeo sanctitatem Do-
mini mei salutare præsumo, obsecrans ut orationibus

ipse ais, religio, sed incerta nutabit. Multa vero hic
deesse ex his quæ Taius quæsierat, optime animad-
vertit Dom. Franc. Cerda Regiæ bibliothecæ meri-
tissimus subceptor, qui has epistolas ex Cod. Legio-
nensi ab se maxima cum diligentia exscriptas nobis-
cum communicavit: quod etiam ipsum Braulionis
responsum pro certo prorsus habendum ostendit.

vestris merear commendari, et epistolis vestris de eo unde successi quantocius recreari.

EPISTOLA XLII.

BRAULIONIS AD TAJUM PRESBYTERUM ET ABBATEM.

Venerabili et in membris Christi reverendissimo in Christo fratri Tajo presbytero et abbati, Braulio servorum inutilis servus.

Ut litteris tuis illico non responderem diversarum me arcatum fateor fuisse necessitatum, eminentius tamen ægitudine oculorum et variarum afflictione infirmitatum; sed nunc, quia inter angustias meas utcumque respirare potui, ad litteras tuas relegendas recurri, in quibus comperi multa de me benignitatem tuam sperare quæ me minime sentio posse implere.

Quid enim aut quantum in me est, ut imago tantorum taliumque virorum a nobis a te expectetur? Cum et eorum lectio pro..... a te habeatur visitata, et intelligentia rimetur assidua, atque in pectore tuo, ut ita dixerim, nidaverint ipsorum eloquia. Otia etenim tibi sunt sancta, et nobis vitæ presentis fluctibus anxia; velut quis inusitatus, aut sentina vexatus, aut marina cumba jaceat saucilis. Verumtamen etsi immerito ea quæ petis naturæ acumine mihi fuissent allata, minime a me essent præsumpta; scis enim dogma nostrum humilitatis tenere vexillum, et in plana et fortia velle conquiescere quam ad summa gradu nitente periculose ascendere. Unde et te quæso, charissime, ut minus conqueraris de circumhabitantium tibi tepore, seu cupiditate, quoniam patienter debes omnia tolerare. Quid enim probis male morigeratio aliena nocet? neque enim valde laudabile est bonum cum bonis, sed bonum esse cum malis.

Hinc de Ecclesia scriptum est: Sicut lilia inter spinas, sic amica mea inter filias. Nam et hi qui tales a nobis creduntur, forte sufficit eis secundum Apostolum scire Christum, et hunc crucifixum; ipso nos docente: Non alta sapientes, sed humiles consentientes. Et nolite esse prudentes apud vosmetipsos: *Scientia* quippe *inflat*, *charitas vero ædificat*, et cætera, quæ te latere non possunt. Tali enim sensu et humilitas catholica tenetur, et illud: Et unusquisque in suo sensu abundet, procul dubio impletur. Unde idem Apostolus præcepit ut non nobis, sed proximis placeamus. Et ad Philippenses scribit, ut in humilitate superiores nobis invicem arbitremur, non quæ nostra sunt singuli quærentes, sed quæ aliorum. Humilium quidem virtus est de scientia non gloriari, quia communis est omnibus. Valet enim hoc multum ad reprimendam mentis audaciam, ut et alios contemptibiles non reputemus, et singularem nobis scientiam, vel sanctitatem non arrogemus: ne superno audiamus oraculo: Reliqui mihi septem millia virorum, etc.

Hæc causa amoris tui me divisisse charitas tua, quæso, censeat. Cæterum de questione qua me consulere decrevisti, noveris non me aliud de resurrectione mortuorum credere aut expectare quam

quæ a sancto Augustino per diversa opuscula sua quæ ad manus venerunt meas, prudenti ingenio et eleganti sunt dissertata sermone; quæ ad laborem meum evitandum ideo non replicavi, quia et te per epistolam tuam ea didici indulitanter tenere. Igitur quia in resurrectione et noster reddendus est sanguis non dubito: utrum autem qui in omni vita tollitur, totus in qualitate sui reddatur, dubito, quia et ipse superfluis invenitur, non noster secundum medicos, sed esse nobis noxius. Nam si illa pulchritudo hoc permittet quam habituri sunt sancti, credo quod fiet; si hoc illa non sinet, hoc et hic credendum est quod de unguibus et capillis superfluis, qui in commixtione naturæ aliis membrorum partibus reddentur, sancto Augustino docente, ipse sensisti. Ad officium enim nostri omnipotentis artem pertinet, ut vult, et modificare grandia et majorescere parva. Nulla tamen in sanctorum membris est credendum in resurrectione reddere indecora.

Propterea vero puto minima et extrema membrorum nostrorum Dominum memorasse et circumscribere, cum de capillis loqueretur; quod si capilli non pereunt, quanto minus majora membra disperibunt: non tamen superfluos humores a quibus aut corruptione nascuntur, aut vitia generantur, quæ utique in restaurato corpore non erunt, comprehendi voluisse.

Credo quidem quod quidquid ad naturam proprie nostram pertinet, hoc restaurabitur in resurrectione; quidquid autem in natura aut superfluo concrevit, aut naturam morbidavit, vel habitum potuit demulare, demendum est. Naturam duntaxat dixi, secundum quam constat integrum sanumque hominis corpus: ac sic, quia sine sanguine esse non possumus, in quo virtus animæ in corpore divina asseritur auctoritate, reddendus est non superfluis, sed naturalis, id est, non alienus, sed noster.

Sed quid multa? hoc mihi credibile, hoc etiam non difficile ad affirmandum: sed constat esse minus dubitandum, hoc unumquemque in resurrectione exceptis corruptionibus et vitiis, ut jam superius dixi, decenter recepturum, quod potuit illa æta e qua Dominus est passus, ejus habere corpus rationaliter integerrime constitutum, dicente Apostolo: Illic sentite in vobis quod et in Christo Jesu. Et alibi: Donec occurramus omnes in virum perfectum in mensuram ætatis plenitudinis Christi.

Cauti tamen in hac inquisitione esse debemus, Vase electionis prohibente non plus sapere quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem; ne forte eo usque progrediamur, ut superstitiosi reputemur, sicut hi qui de abortivis quærentur feticibus, quæ utique consistunt ex corpore utriusque sexus, quid de menstruo possunt sanguine atque impuro viri sentire humore, quem in omni pene vita necesse est etiam naturaliter egeri, in quibus superflue erunt superstitiosi.

Sed cur non credatur et sanguis humanus perire detractus, cum et ipse humor generalis, atque sanguis, sicut et abortus neutri reddatur in resurre-

etione parenti : si tamen parens jam dicendus est, cuius aut liquor fœdus, aut inanimatus profunditur fetus. Verumtamen non sunt hi qui nobis affirmant verum esse cruorem Domini, qui pro reliquiis, ut ipse dicit, ab aliquibus habetur, ita istum cruorem non fuisse assumptum in resurrectione corporis Domini, sicut nequaquam assumptus est. Unde columna illa infecta Hierosolymis ab insigni sancto Hieronymo presbytero et ab aliis post multa sæcula et viâ traditur et conscripta : quod potius passioni divinæ pro testimonio debemus deputare, quam pietatis testimonium inficiare, quoniam majorum nostrorum stylo jam hoc habemus digestum.

Sed et illo tempore notuerunt fieri multa quæ non habeantur conscripta, sicut de linteaminiibus, et sudario quo corpus Domini est involutum, legitur quia fuerit repertum, et non legitur quia fuerit conservatum : nam non puto neglectum esse ut futuris temporibus inde reliquiæ ab apostolis non reservarentur, et cætera talia.

Sub hac tamen occasione non debemus inimicis Catholicæ locum dare, ne aut veneno falsitatis, aut maledicæ gratia velint virginem Christi castam corrumpere. An forte ex eadem columna a fidelibus erasus cruor in reliquiarum honore toto est dispersus in orbe, quod facile crediderim, ut apud Ecclesiarum principes, succedente sibi posteritate, traditum potuerit conservari; nam tantæ rei fama non video quomodo possit Christianis esse dubia.

Sed ut adhuc aliquid dicam : forte sudor ille Domini, quem evangelica lectio nobis tradit ut sanguinem fuisse decursum, tanta diligentia a discipulis putatur fuisse collectus : vel certe, quando lancea percussus est Domini corpus, et sanguis et aqua manavit, cujusquam est sollicitudine pro reliquiis reservatus. Sed miror si hoc a quoquam possit approbari, cum dubitatio discipulorum etiam in passione postea iuveniri potuerit, et solus Joannes cum mulieribus ad crucem Domini astiterit. Qui tamen scribens Evangelium, nihil tale aut se aut alium fecisse narravit : testimonium perhibuit et verum testimonium conscripsit, quia lancea corpus Domini percussus fuerit, et sanguis et aqua manaverit, nec tamen hoc collectum fuisse ab aliquo meminit.

Sane si in eo loco ubi ait : Multa et alia signa fecit Jesus quæ non sunt in hoc libro scripta, astruit quis eum et de hoc sanguine esse locutum, convincat si poterit, et hoc esse signum, quod mihi ut faciat omnino videtur durum; quod si auctoritate Scripturæ non firmaverit, pia, ut ipse ais, credulitas, sed incerta nutabit, cum sponsa veritatis non solum recipit veritate pium, sed et pietate verum, tuncque sit firmum, cum non natat veritate pium. Affirmet hoc qui valet; ego autem fateor me hoc ignorare.

Igitur omissis his et in potestate lectoris relictis, quoniam non usquequaque præjudicant fidem resurrectionis, nec debemus præscribere intellectum melioris inquisitionis, neque auctoritati contraire multitudinis quæ asserit bujusmodi reliquias inveniri in

A cathedralibus ecclesiis, quod tamen in ecclesia mea nullius invenitur tempore fuisse pontificis, et melius est dubitare de occultis quam litigare de incertis : ad vera et firma convertamur, quæ nulli prorsus Christiano et recto catholico aut in aubage, aut in disceptatione venire possunt : esse scilicet nobis per sacramentum panem et vinum Deo oblatum Christi corpus et sanguinem verum secundum ipsius Domini verba, et Scripturas sacras Spiritu sancto digestas, quod quotidie super altare ipsius ab Ecclesia catholica secundum ordinem Melchisedech a vero pontifice offertur Christo Jesu mystica intelligentia et inenarrabile sermonis inopia, quia omnia excedit supereminens gratia. Hæc, ut occurrit, et prout tempus exegit, paucis tibi, charissime, rescripsisse sufficiat; et quamvis ingenti ardori tuo, non ut dignum est, responderim, tamen, ut occupatio sivit, voluntati tuæ parere studui. De cætero beatitudinis tuæ orationes ut mihi suffragentur vehementissime queso.

Et unum quod mihi et præ omnibus necessarium et hic fuerat prætermisum, peto ita Christus cursu propositi tui efficiat gloriosum ut mihi Codices sancti papæ Gregorii in expositos, qui necdum in Hispania erant tuoque studio et sudore de Roma huc sunt delati ad transcribendum ocios mittas; nam non solus ego hujuscemodi rei sum petitor, sed et dominus, germanusque meus, tuus amator : quapropter ambobus satisfacies, si uni præstaveris, et ambo contemnes, si unum spreveris. Credat mihi certe charitas tua, Codices istos remittam quo tempore constitueris. Parvam putavi evenire epistolam, sed dum hinc inde susurrantibus moveor scrupulis, nec breviter potui tenere, nec omnia quæ me adhuc movebant dicere.

Vale in Domino, frater charissime, et in Christi membris venerabiliter amplectende.

EPISTOLA XLIII.

FRUCTUOSI PRESBYTERI AD BRAULIONEM.

Domino meo proprio Braulioni episcopo, Fructuosus exiguus, semperque tuus.

Scripturæ sacræ textu narrante didicimus quam sit gratus homini de longinqua terra nuntius bonus, et quis [Ms. et quia] qualisve alius melior nuntius nobis est expectandus quam Christi dilectio, quam catholicæ Ecclesiæ intemerata professio atque propagatio, quam amicorum Dei sacerdotumve Christi sincera vita, felix actus, doctrinaque fidelis? Hæc nos desiderare vehementer atque sitienter agnoscere cupere, Pater beatissime, confitemur.

Hic solus nuntius arentia mentis nostræ sæpe viscera pascit, et vestrorum felicitate gestorum inter raucisona spumantis sali freta, atque Oceani gurgites, et æquora inquieta humilitatis nostræ mulcet auditus, quod Cæsaraugustam vestram vestra jugis augusta doctrina nobilitat, et florens per dies singulos vestri culminis vita tanto affluit divinæ legis studio, quanto et bonorum operum jugi atque sedulo vallatur præconio.

O) hoc indesinenter Regi et conditori nostro

Domino referimus laudes, quod mundi jam termino propinquante tantus talisque pontifex existis, qui et vitæ merito, et docendi præditus beneficio, apostolica per omnia vestigia consecraris, percepturus cum his ineffabilem supernæ patriæ gloriam, quorum in hac tempestate mundana incorruptam ipse sequeris vitam. Temerarium fortasse arripiens opus piissimam vestram præsumo salutare coronam, atque eodem quo cupimus, salutis vestræ nuntio vestrorumque sacrorum apicum iudiciis reficiamur, oramus. Mendicans ipse vestrarum mensarum dapibus residua micarum fragmina posco, atque ab spirituali Patre cœlestium divitiarum thesauris affluente exigui cujusdam talenti peto munus, quod ut accipiam, importunus petitor nocturni temporis spatia vigilo; et licet negligens, tamen quærens peto, et pulso, atque ut indigno ac vilissimo tuo aperias quæ ignoro, tribuas quæ non habeo, sanctorum Dei, quorum solatiis confovemur, iustus adminiculis quæro.

Primum igitur flagito, ut quædam quæ parens sanctimonix et particeps gloriæ vestræ beatissimus eruditissimusque vir prætermisit enotare Hieronymus, ex lectione prisorum Patrum, et doctrina Sancti spiritus refertus dominus meus mihi leproso tuo novitioque Eleazaro ulceroso, brevi et aperta digneris significare pagella, sic tibi Dominus cœlestis pandat regni introitum, quemadmodum supradictus vir quatuordecim post diluvium annos Mathusalam vixisse testatur: et si omnis caro quæ in arca non introit cataclysmo perempta est, hic de quo quæstio est, ubi fuit ut evaderet, quem cum cæteris introisse in arcam non legimus.

Illud quoque, quod addidit, quod Agar, grandem jam juvenem Ismaelem, fugiens dominam, suis vectaret cervicibus, qualiter explanetur, nosse desidero.

De Salomone quoque similem suo loco intulit quæstionem eo quod deducta summa temporum annorumque serie subnotata inveniatur undecimo, juxta Scripturæ textum, anno Roboam filium generasse, quod fieri utique vix possibile est.

Hoc mihi et reliquis concaptivis meis flagito propalari, non quolibet, ut quidam agere solent, astu facilitatis, sed puro et sincero affectu vestræ dilectionis et impulsus cognitione veritatis.

Specialiter tamen, domine mi, quod in hac regione, in qua degimus, non invenitur, supplex suggero ut pro mercede tua de Collectionibus Cassiani illumines monasteria ista, et vitam sanctorum viro- rum Honorati atque Germani, vestrique beatissimi novi Emiliani pusillitati nostræ vestra largitate facialis attribui: et qui alios assiduo vestrorum eloquiorum melle saturatis, nos longe positos et Occidentis tenebrosa plaga depressos non despiciatis.

Age, piissime domine, ut vestra pro hoc merces clareat ante Dominum. Septem Collationes, quas memoratus Casianus Joviniano, Minervio, Leontio, et Theodoro scripsit, jam hic Christianis tribuentibus, habemus. Reliquas decem, quas Helladio et Leontio episcopis, et alias septem, quas sancto Ho-

norato atque Eucherio se assertit edidisse, minime habemus. Has exoramus ut percipere vobis largientibus mereamur. Vale in Domino, et nostri memor esto, papa beate.

Exigui servuli tui compauperes nostri, sanctam coronam vestram oppido salutantes, exposcunt ut abjecti tui precem non respicias, sed votis supplicantis assistas: meminent sancti Dei dignationem vestram.

EPISTOLA XLIV.

BRAULIONIS AD FRUCTUOSUM PRESBYTERUM.

Domino merito eximio, et in Christi membris suavissimo filio, Fructuoso presbytero, Braulio servorum Dei inutilis servus.

Inter laudum tuarum in me præconia, et actionum mearum merita æquus quidem arbiter iudicio rationis præsidere debeo, talemque me veritate censuræ æstimare qualem intus sentio, et non qualem foris ab aliis aliter putantibus audio: nam plerumque ex sola benevolentia fit ut bonus homo de bono thesauro cordis sui proferat bona; et utique non potuerit fons dulcis amarus producere latices. Sed plerumque fit ut fallatur æstimatio humana, et malus bonus, et bonus æstimetur malus. Væ his qui dicunt quod bonum est malum, et quod malum est bonum; si aut amore fallitur, aut certe hominem malum ex bonitate sua æstimant bonum....

Sed potius illis cavenda est quibus aut vitia pro virtutibus placent, aut certe virtutes pro vitiis displicent. Et ex hujus perversitatis regula, aut malum hominem bonum, aut bonum æstimant malum. Qui vero ipsum hominem dicit bonum quem putat justum nescitque injustum, non in doctrina rerum bonarum et malarum, sed in occultis humanorum fallitur morum. Ego tamen non talem me esse qualem prædicat et ipse novi, et veraciter scias me profiteri.

Tibi quippe ista legitime dico, quem in membris Christi, et pro gratia Christi in Christo suscipio. Cæteram illis de quibus dicitur: Oleum peccatoris non impinguet caput meum; quibus hæc ipsa adulatio olei in finem inter stultas ac fatuas deficiet virgines, nostræ nequaquam patere debent conversationes. Quid enim prodest ei pandere conscientiam a quo non poteris culparum percipere remedia? Ergo illis profiteri debemus peccata quorum orationibus sumimus adjumenta, aut damus conversionis exempla. Emendabit et arguet me, ait, justus in misericordia. Et de istis dicitur: Confitemini alterutrum peccata vestra, et orate pro invicem. Sed quoniam operosum et longum est probrosos mores tibi propalare, tibi que ex ordine narrare, hoc sacratissimæ animæ tuæ mihi sufficiat pandere non qualem me æstimas esse, sed quæso ut ores ut qualem me æstimas, efficiat me Deus talem.

Sane si qui [Ms., utque] prohibeo te, ipse in laudibus tuis agam, dicturus forsitan eris: Cur, qui hæc prohibes, ipse facis? Sed necessario partibus meis faveo, dum tibi debitum reddo, quia ab Apostolo instrui-mur, ut omnibus debitum reddamus, et nemini quidquam debeamus. Nam forte quantum in me est

non fallor, sed quantus mihi videris, dicere parco. A propter verecundiam tuam, quam utinam minus dicendo servasses in laude mea.

Laudem quidem animam tuam, sed in Domino, in qua rectos laudare debemus; unde et Psalmista dicebat: Rectos decet collaudatio; et, In Domino laudabitur anima mea, cujus est et a quo est omne bonum, cui etiam grates persolvimus pro aditu vestri profectus. Ideoque quanto magis novi quod loquaris animo circa me fidei, tanto magis videor debito prægravari, ac sic accipe quod gestio dicere.

Felix tu qui, hujus mundi contemnens negotia, præregisti otia sancta. Ardorem tuum animique vigorem, luminis candorem Spiritu sancto fulgentem inteligo, delector, diligo, amplector, et ut pro meis flagitiis facinoribusque ante Dominum prævaleat, ariditate bibula anhele. Felix illa eremus, et vasta solitudo, quæ dudum tantum ferarum conscia, nunc monachorum per te congregatorum laudes Deo præcipientium habitaculis est referta, peregrinorum mundi, civium Dei, Babylonia captivorum, Jerusalem prædestinatorum. Te enim tuosque in Christo attollo præconio, quorum studium ornat eremum, quam doctissimi præstantissimi que virorum Hieronymus et Eucherius olim jam miris verborum sententiarumve venustarunt floribus; et ut in brevi multa compingam, et quasi in parva tabella mundum depingere velim, quia in longum non est mihi temporis spatium, nec est ingenii studium, nec linguæ eloquium, gentilis poetæ antiquum in te vertam præconium, et hæc solum dicam: O decus Hispaniæ sacrum; ne, quæso, me aut assentatorum vitium, aut adulatoris reamini peragere officium, sed cujus ministerii est vera prædicare, de vobis quod sentio non debeo reticere: tantum est, ut perseverantia vestra usque in finem per patientiam perducat, in qua animas nostras possidere jubemur, quia qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit; namque finis præcepti est charitas; charitas quippe, secundum Joannem Deus est, Deus vero Christus, propter quem omnia, et nihil ob aliud agere debeamus; in quo Psalmista omnis consummationis vidit finem; unde et quidam tituli Psalmorum in finem præscribuntur. Ad hunc pervenientes non erit ultra quo cursus fidelium dirigatur, ipso dicente: Venite ad me, omnes qui laboratis et onerati estis, et ego vos requiescere faciam. Studium vestrum, ut cœpit, ardeat, et majores in Domino flammæ mittat, quia nisi profecerit, deficiet, et velut in rapidissimo agnium cursu scapha non consistens, nisi ad superiora progrediatur, ad inferiora delabitur.

Cavete autem dudum illius patriæ venenatum Præcillianii dogma, quo et Dictinium et multos alios, ipsum quoque sanctum Orosium invenimus fuisse infectum, quamvis postea a sancto Augustino cor-

^a Ms. log't mortis, sed mendosissime, cum a nativitate Mathusalem ad mortem Noe annos ultra 1300 exactos constet. Legendum ergo nativitalis. Nam cum vixisset Mathusalem 487 annos, genuit Lamech. La-

rectum. Nam ita etiam perversitatis suæ studio sacras depravavit Scripturas, ut adhuc ex ipsius corruptoris nævo depravatas inveniamus multas.

Nec vos vanitas cenodoxiæ, aut aura popularis in aliam partem flectat, quia hoc est postremum apud athletas Dei certamen, in quo est et novissimum discrimen.

Jam ne ultra modum epistolarem protraham sermonem, ad quæstiones, quas proposuisti, accedam, et ea quæ inde legerim, ut a te speratum est, majorum nostrorum sententia, ut occurrit, depromam: quædam vero brevitas causa meo sermone compingam. Ita enim petitionis tuæ sumis exordium.

Primum, inquis, flagito, ut quædam quæ parens sanctimoniam, et particeps gloriæ vestræ, beatissimus, eruditissimusque virorum prætermisit enodare Hieronymus, ut ex lectione præcorum Patrum mihi brevi et aperta significes pagella: quod cur dixeris, ignoro; cum ille sanctissimus vir manifestam mihi expositionem et satis idoneam reddiderit rationem. In libro Quæstionum Hebraicarum talem hinc aperuit solutionem.

Famosa quæstio, et disputatione Ecclesiarum omnium ventilata, quod juxta diligentem supputationem quatuordecim annos post diluvium Mathusalem vixisse referatur: etenim cum esset Mathusalem annorum 167, genuit Lamech; rursus Lamech cum esset 188, genuit Noe, et sunt simul usque ad diem nativitatis Noe anni vitæ Mathusalæ 355. Sexcentesimo autem anno vitæ Noe diluvium factum est; ac per hoc habita supputatione per partes, nongentesimo quinquagesimo quinto anno Mathusalæ diluvium fuisse convincitur. Cum autem supra nongentis sexaginta novem annis vixisse dicitur, nulli dubium est quatuordecim eum annos vixisse post diluvium, et quomodo verum est quod octo tantum annis in arca salvæ factæ sunt? Hucusque propositio, ab hinc solutio.

Restat ergo ut, quomodo in plerisque, ita et in hoc sit error in numero. Siquidem in Hebræis, et in Samaritanorum libris ita scriptum reperi: Et vixit Mathusalem centum octoginta septem annis, et genuit Lamech; et vixit Mathusalem, postquam genuit Lamech, 782 annos, et genuit filios et filias; et fuerunt omnes dies Mathusalæ anni nongenti sexaginta et novem, et mortuus est; et vixit Lamech 182 annos, et genuit Noe. A die ergo nativitatis Mathusalæ usque ad diem nativitatis Noe anni sunt 369. His adde sexcentos annos Noe, quia in sexcentesimo vitæ ejus anno diluvium factum est, atque ita fit ut nongentesimo sexagesimo nono anno vitæ suæ Mathusalem mortuus sit, eo anno quo cœpit esse diluvium.

Cujus rei veritatem ut certius credas, ad ipsius sanctissimi virorum recurre translationem, et nullam habebis dubitationem. Nam et sanctus Augustinus in

mech vero 182 annos natus genuit Noe. Hi autem numeri in unam summam collecti conficiunt 369. Totidem ergo sunt anni quos supputare oportet a nativitate Mathusalem ad nativitatem Noe.

libro de Civitate Dei quinto decimo, dum annorum dissonantiam inter Hebræos Codices et Septuaginta evenit translationem ex Hebræo affirmans, in finem disputationis suæ de eadem re inter cætera sic dicit: Omnes anni vitæ Mathusalæ nongenti sexaginta novem computantur; et post modicum: Detractis nongentis quinquaginta quinque ab ortu Mathusalæ usque ad diluvium remanent 14, quibus vixisse creditur post diluvium; propter quod eum nonnulli, et si non in terra, ubi omnem naturam quam vivere in aquis natura non sinit constat fuisse deletam cum patre suo, qui translatus fuerat, aliquantum fuisse, atque ibi donec diluvium præterisset vixisse arbitrantur, nolentes derogare fidem Codicibus, id est, translationis Septuaginta, quos in auctoritatem celebriorem suscepit Ecclesia; et credentes Judæorum potius quam istos non habere, quod verum est. Non enim admittunt, quod magis hic esse potuerit error interpretum, quam in ea lingua esse falsum unde in nostram per Græcam scripturam ipsa translata est; et post aliqua: Hanc opinionem, vel susceptionem accipiat quisque ut putaverit; certum est tamen non vixisse Mathusalam post diluvium, sed eodem anno fuisse defunctum.

Deinde, interpositis quorundam disputationibus, atque rite deletis: Credibilis, inquit, quis dixerit, cum primum de bibliotheca Ptolomei describi ista præceperint, tunc aliquid tale fieri potuisse in Codice uno, sed primitus inde descripto, unde jam latius emanaret, ubi potuit quidem accedere etiam scriptoris error, sed hoc in illa quæstione de vita Mathusalæ non absurdum est suspicari; deinde non longe: Itaque, ait, illa diversitas numerorum aliter se habentium in Codicibus Græcis et Latinis, aliter in Hebræis; et subjungit: scriptoris tribuatur errori, qui de bibliotheca supradicti regis Codicem describendum primus accepit.

Deinde post aliqua: Sed quomodolibet istud accipiatur, sive credatur ita esse factum, sive non credatur, sive postremo, sive non ita sit, recte fieri nullo modo dubitaverim, ut cum diversum aliquid in utrisque Codicibus invenitur, quandoquidem ad fidem rerum gestarum utrumque esse non potest, utrum ei linguæ potius credatur, unde est in aliam per interpretes facta translatio. Nam in quibusdam etiam Codicibus Græcis tribus et uno Latino, et uno etiam Syro inter se consentientibus inventus est Mathusalæ sex annis ante diluvium fuisse defunctus. Hæc sanctus Augustinus per intervalla, ita ut posuimus, sicut et beatus Hieronymus narrat.

Nec nobis aliter licet sentire quam hi eruditissimi virorum sensere. Porro Eucherius, vir egregiæ scientiæ et præcipuæ intelligentiæ, verbis sententiisque affatim copiosus et copiose disertus, hanc inter suas reliquas quæstionem hoc modo describit: Quid est quod in annis Mathusalæ quatuordecim anni per diligentem supputationem ultra diluvium reperiuntur [Ms., reprehenduntur], cum octo tantum animæ in arca fuisse referantur? Responsio. Error in numero

est, quippe cum in Hebræorum libris ita legatur ut ante diluvii tempus hic quatuordecim annorum numerus expleatur.

Hi tres ad confirmationem solutionis hujus sufficere nobis visi sunt, cum scriptum sit: In ore duorum vel trium testium stabit omne verbum. Nam multi hic multa scripserunt; nostris vero temporibus incomparabilis scientiæ vir Isidorus, Hispalensis episcopus, in libro Etymologiarum, dum hujus nominis vult originem absolvere, ita fassus est: Mathusalam interpretatur *mortuus est*. Evidens etymologia nominis; quidam enim eum cum patre translatus fuisse, et diluvium præterisse putaverunt; ob hoc signanter transfertur *mortuus est*, ut ostenderetur non vixisse eum post diluvium, sed in eodem cataclysmo fuisse defunctum. Soli enim octo homines in arca diluvium evaserunt.

Cæterum de Ismael quod sciscitaris, quod juvenem cum cervicibus mater vectaverit, sanctus Hieronymus in præfato Quæstionum libro, ita ponit: Et vidit Sara filium Agar Ægyptiæ, quem peperit Abraham, ludentem: quod sequitur, cum Isaac filio suo, non habet in Hebræo. Dupliciter itaque hoc ab Hebræis exponitur; sive quod idola ludo [Ms., luto] fecerit, juxta illud quod alibi scriptum est: Sedit populus comedere, et bibere, et surrexerunt ludere. Sive quod adversum Isaac, quasi majoris ætatis joco [Ms., loco] sibi, et ludo primogenita vindicaret, quod quidem Sara audiens non tulit. Et hoc ex ipsius approbatur sermone, dicentis: Ejice ancillam hanc cum filio suo; non enim hæres erit filius ancillæ cum filio meo Isaac. Et sumpsit panes, et utrem aquæ, et dedit Agar, ponens super humerum ejus, et parvulum, et dimisit eam. Quando Isaac natus est, tredecim annorum erat Ismael, et post ablactationem ejus ludit [Ms., lit], et cum matre expellitur e domo.

Inter Hebræos autem varia opinio est, asserentibus aliis, quinto anno ablactationis tempus statutum, et aliis duodecimum annum vindicantibus. Nos igitur breviorum eligamus ætatem; post decem et octo annos Ismael supputabimus ejectum esse cum matre, et non convenire jam adolescentem matris sedisse cervicibus. Verum est igitur illud Hebræorum linguæ idioma, quod omnis filius ad comparationem parentum infans vocetur et parvulus.

Nec miremur habere Hebræam [Ms., barbaram] linguam proprietates suas, cum hodieque Romæ omnes filii vocentur infantes. Pcsnit ergo Abraham panes, et utrem super humerum Agar, et hoc facto dedit puerum matri, hoc est, in manus ejus tradidit, commendavit, et ita emisit e domo.

Quod autem sequitur: Et projecit puerum subter abietem, et abiens sedit contra longe quasi jactu sagittæ, dixit enim: Non videbo mortem parvuli mei, et sedit contra eum; et statim jungitur: Et clamavit puer, et fleuit, et audivit Deus vocem pueri de loco ubi erat, et dixit angelus Dei Agar de cælo; et reliqua: nullum moveat; in Hebræo enim post

nou fallor, sed quantus mihi videris, dicere parco. A
propter verecundiam tuam, quam utinam minus di-
cendo servasses in laude mea.

Laudem quidem animam tuam, sed in Domino, in
qua rectos laudare debemus; unde et Psalmista dice-
bat: Rectos decet collaudatio; et, in Domino lauda-
bitur anima mea, cujus est et a quo est omne bonum,
cui etiam grates persolvimus pro aditu vestri pro-
fectus. Ideoque quanto magis novi quod loquaris
animo circa me fidei, tanto magis videor debito
prægravari, ac sic accipe quod gestio dicere.

Felix tu qui, hujus mundi contemnens negotia,
prælegisti otia sancta. Ardorem tuum animique vi-
gorem, luminisve candorem Spiritu sancto fulgentem
intellego, delector, diligo, amplector, et ut pro meis
flagitiis facinoribusque ante Dominum prævaleat, ari-
ditate bibula anhelis. Felix illa eremus, et vasta soli-
tudo, quæ dudum tantum ferarum conscia, nunc mo-
nachorum per te congregatorum laudes Deo præci-
nentium habitaculis est referta, peregrinorum mundi,
civium Dei, Babylonia captivorum, Jerusalem præ-
destinatorum. Te enim tuosque in Christo attollo
præconio, quorum studium ornat eremum, quam
doctissimi præstantissimi virorum Hieronymus et
Eucherius olim jam miris verborum sententiarumve
venusarunt floribus; et ut in brevi multa compin-
gam, et quasi in parva tabella mundum depingere
velim, quia in longum non est mihi temporis spa-
tium, nec est ingenii studium, nec linguæ eloquium,
gentilis poetæ antiquum in te vertam præconium, et
hæc solum dicam: O decus Hispaniæ sacrum; ne,
quæso, me aut assentatorum vitium, aut adulatoris
reamini peragere officium, sed cujus ministerii est
vera prædicare, de vobis quod sentio non debeo re-
ticere: tantum est, ut perseverantia vestra usque in
finem per patientiam perducat, in qua animas nos-
tras possidere jubemur, quia qui perseveraverit
usque in finem, hic salvus erit; namque finis præ-
cepti est charitas; charitas quippe, secundum Joa-
nem Deus est, Deus vero Christus, propter quem
omnia, et nihil ob aliud agere debeamus; in quo
Psalmista omnis consummationis vidit finem; unde
et quidam tituli Psalmorum in finem præscribuntur.
Ad hunc pervenientes non erit ultra quo cursus fide-
lium dirigatur, ipso dicente: Venite ad me, omnes
qui laboratis et onerati estis, et ego vos requiescere
faciam. Studium vestrum, ut cœpit, ardeat, et ma-
jores in Domino flammam mittat, quia nisi profecerit,
deficiet, et velut in rapidissimo annuum cursu scapha
non consistens, nisi ad superiora progrediatur, ad
inferiora delabitur.

Cavete autem dudum illius patriæ venenatum Pri-
cillianiani dogma, quo et Diotinum et multos alios,
ipsum quoque sanctum Orosium invenimus fuisse in-
fectum, quamvis postea a sancto Augustino cor-

^a Ms. *log. t. mortis*, sed mendosissime, cum a nati-
vitate Mathusalem ad mortem Noe annos ultra 1300
exactos constat. Legendum ergo *nativitatis*. Nam cum
vixisset Mathusalem 487 annos, genuit Lamech. La-

rectum. Nam ita etiam perversitatis suæ studio sa-
cras depravavit Scripturas, ut adhuc ex ipsius cor-
ruptoris nævo depravatas inveniamus multas.

Nec vos vanitas cenodoxiæ, aut aura popularis in
aliam partem flectat, quia hoc est postremum apud
athletas Dei certamen, in quo est et novissimum
discrimen.

Jam ne ultra modum epistolarem protraham ser-
monem, ad quæstiones, quas proposuisti, accedam, et
ea quæ inde legerim, ut a te speratum est, majorum
nostrorum sententia, ut occurrit, depromam: quæ-
dam vero brevitas causa meo sermone compingam.
Ita enim petitionis tuæ sumis exordium.

Primum, inquis, flagito, ut quædam quæ parens
sanctimoniæ, et particeps gloriæ vestræ, beatissi-
mus, eruditissimusque virorum prætermisit enotare
Hieronymus, ut ex lectione præcorum Patrum mihi
brevis et aperta significes pagella: quod cur dixeris,
ignoro; cum ille sanctissimus vir manifestam mihi
expositionem et satis idoneam reddiderit rationem.
In libro Quæstionum Hebraicarum talem hinc aperuit
solutionem.

Famosa quæstio, et disputatione Ecclesiarum om-
nium ventilata, quod juxta diligentem supputationem
quatuordecim annos post diluvium Mathusalem vi-
xisse referatur: etenim cum esset Mathusalem an-
norum 167, genuit Lamech; rursus Lamech cum
esset 188, genuit Noe, et sunt simul usque ad diem
nativitatis Noe anni vitæ Mathusalæ 355. Sexcentesimo
autem anno vitæ Noe diluvium factum est; ac per hoc
habita supputatione per partes, nongentesimo quin-
quagesimo quinto anno Mathusalæ diluvium fuisse
convincitur. Cum autem supra nongentis sexaginta
novem annis vixisse dicitur, nulli dubium est qua-
tuordecim eum annos vixisse post diluvium, et quo-
modo verum est quod octo tantum annis in arca
salvæ factæ sunt? Hucusque propositio, ab hinc
solutio.

Restat ergo ut, quomodo in plerisque, ita et in hoc
sit error in numero. Siquidem in Hebræis, et in Sa-
maritanorum libris ita scriptum reperi: Et vixit Ma-
thusalem centum octoginta septem annis, et genuit
Lamech; et vixit Mathusalem, postquam genuit La-
mech, 782 annos, et genuit filios et filias; et fuerunt
omnes dies Mathusalæ anni nongenti sexaginta et
novem, et mortuus est; et vixit Lamech 182 annos,
et genuit Noe. A die ergo nativitatis Mathusalæ
usque ad diem nativitatis Noe anni sunt 369. His
adde sexcentos annos Noe, quia in sexcentesimo vitæ
ejus anno diluvium factum est, atque ita fit ut nongen-
tesimo sexagesimo nono anno vitæ suæ Mathusalem
mortuus sit, eo anno quo cœpit esse diluvium.

Cujus rei veritatem ut certius credas, ad ipsius
sanctissimi virorum recurre translationem, et nullam
habebis dubitationem. Nam et sanctus Augustinus in

mech vero 182 annos natus genuit Noe. Hi autem nu-
meri in unam summam collecti faciunt 369. Toti-
dem ergo sunt anni quos supputare oportet a nati-
vitate Mathusalem ad nativitatem Noe.

sium presbyterum, Turibium episcopum, Idatium, et Carterium laudatæ senectutis et sanctæ eruditionis pontificem; ac per hoc Christi gratia superabundantius prædicanda, quam regio segnitie est culpanda.

Ecce dum nescit amor ordinem, plus oneravi epistolam meam sermone quam utilitate, et, ut ait quidam, dum urceum facere nitor, amphoram finxit manus. Hoc denique superest, ut digneris orare pro

A me cum tuis comperegrinis pauperibusve spiritu, ultra omnes homines peccatore; si forte inexhausta pietas Redemptoris humani exhauriat fetoris, voraginesve flagitii, facinorisque mei.

Vale in Domino, mihi charitate germane, merito Domine, filii ætate, collega dignitate, atque parentis affinitate, et pro me tu tuique orate, et nactis occasionibus stude tuum mihi mittere sermonem.

OBSERVATIONES PRÆVIÆ IN SEQUEMTEM VITAM.

1. Præter *Æmilianum* martyrem, quem XII Kalend. Octob. urbs Caraca veneratur, uti et Corduba suum XV Kalend. Octob., duos sanctos Hispania æque populares ac fere cœtaneos agnoscit cognomines, nempe *Æmilianum* Vercellensem episcopum in Id. Septemb., et alterum *Æmilianum* cognomento Cucullatum (S. Milan de la Cuculle), de quo ita scribit Usuardus in Martyrol. : *Pridie Id. Novemb. apud Hispaniam Tarraconensem civitate Tyrassona B. Æmiliani presbyteri et confessoris, cæcus admirabilem vitam Braulio Cæsaraugustanus episcopus simplici sermone descripsit. Iisdem verbis ipso die utitur Ado.*

2. Huncce posteriorem *Æmilianum*, cujus acta subijcimus, abbatem vocant scriptores plerique recentiores, eumque primum in Hispanias S. P. *Benedicti* Regulam invexisse, aut certe inter primos eam professum esse existimant. Utrumque approbat vulgatum *Maximi Cæsaraugustani* Chronicon; at profecto piget ex tali auctore vel ficto, vel ita ut est depravato, rem nostram agere. Sane *Æmilianum* constat primum eremitam egisse ex Vitæ cap. 2, deinde vero parochum ex cap. 5; nusquam vero a Braulione abbate diserte appellatum reperies. Hoc tamen munere functum esse satis innuit in cap. 27, ubi cum *Asello* presbytero collegium habuisse scribit, haud dubie monachorum, uti probant verba subsequenti: *Corpus ejus deportatum cum multo religiosorum obsequio, depositumque est, ubi et manet, in suo oratorio.* Porro S. *Æmilianum* Benedictinæ regulæ

addictum fuisse affirmant vetus ipsius epitaphium Gothicis litteris antiquitus exaratum, quod in notulis referemus; ac breviarium monasticum jussu Pauli V summi pontificis restitutum. Sed hac de re in præfatione nostra uberius.

3. *Æmiliani* Cucullati patriam atque corpus Aragonensibus asserere nititur Michael Martinez de Villars in lib. de Antiq. civitatis Catalayudæ. Verum Tarraconensibus Hispanis *Æmilianum* vindicant Usuardus et Ado cum S. Braulione, qui sancti viri corpus in suo ipsius oratorio remansisse dicit. Habent quidem Aragonenses S. *Æmiliani*, ast Vercellensis episcopi, partem reliquiarum, quas in Castro Libycæ seu Turri-Pælearum asservari, ex Philippo Ferrario Joannes Tamayus in Martyrol. Hisp. in Id. Septemb. adnotavit.

4. Denique S. Braulionem esse hujus Vitæ auctorem testatur S. Ildelfonsus in lib. de Viris illust. c. 12, his verbis: *Braulio frater Johannis in Cæsaraugusta decedentis adeptus est locum, vir sicut germanitate conjunctus, ita non minimum ingenio minoratus.... Scripsit Vitam Æmiliani cujusdam monachi, qui et memoriam hujus et virtutem illius sancti viri suo tenore commendat pariter et illustrat. Habuit sacerdotium ferme viginti annis, quibus expletis clausit diem vitam præsentis, nimirum circa ann. 646. Scripsit etiam idem auctor hymnum de S. Æmiliano in epistola sua nuncupatoria memoratum, quem hymnum ob Scriptoris reverentiam omittere nefas esse duximus.*

SANCTI BRAULIONIS

CÆSARAUGUSTANI EPISCOPI

VITA S. ÆMILIANI CONFESSORIS

COGNOMENTO CUCULLATI.

(Mabill. Act. SS. Ben. ex Martyrol. Hisp.)

AD FRONIMIANUM PRESBYTERUM.

1. *Dei viro dominoque meo et germano Fronimiano presbytero, Braulio immeritus episcopus Cæsaraugustanus salutem.* Tempore piæ recordationis domini mei, et germani majoris natu, communis ac sanctæ vitæ, doctrinæque institutoris Joannis episcopi^a, tam ejus jussis quam tuis obediens præceptis, intenderam

D juxta fidem notitiæ, quam sub testificatione Citonai^b abbatis venerabilis, Sofronii et Gerontii presbyterorum, atque sanctæ memoriæ Potamiæ religiosæ femine collectam non ambigam Vitam unici Patris patronique, et singulariter Christo nostris temporibus electi B. *Æmiliani* presbyteri, ut in scilicet

^a De Joanne episcopo Cæsaraugustano S. Braulionis fratre ac prædecessore honorifice agit S. Ildelfonsus in lib. de Viris illust., cap. 6.

^b S. Citonatus seu Zitonatus S. *Æmiliano* in

monasterii sui regimen successit, ut in tabulis abbatum istius monasterii scribit Antonius Yepes in Chron. Bened., an. 574, cap. 3.